

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan gøre det kort. Jeg skal blot meddele, at Enhedslisten af to grunde vil stemme imod det forslag, som regeringspartierne har fremsat. Den ene grund er, at vi er imod indholdet, som er den her fradragsordning til virksomhederne. Men den anden grund er, at det er en uskik, at man pakker tingene ind i ord, som tilsyneladende slet ikke har noget med sagen at gøre.

Der står nogle ord i det forslag, som ikke har noget konkret indhold, medmindre man, fordi man har fulgt debatten meget grundigt, ved, at det, det handler om, er en fradragsordning til virksomhederne.

Jeg vil godt opfordre regeringspartierne til uanset alle andre politiske uenigheder, at de, når de fremover fremsætter beslutningsforslag, så skriver det, de handler om, i teksten, således at folk, der ser teksten, har mulighed for at forholde sig til, hvad indholdet går ud på.

Bodil Kornbek (KRF):

Jeg mener altså ikke, det er helt fair, når ministeren siger, at vi nærmest bare har talt om økonomi. Det mener jeg ikke er rigtigt. Jeg har prøvet at tale meget netop om udviklingen og om også at få vækstlaget med. For det er også dem, der tegner fremtiden i dansk kultur.

Skal vi tale om økonomi, er vi ikke blege for i Kristeligt Folkeparti også at tage et ansvar dér. Vi tør godt. Det er jo ikke sikkert, at vi prioriterer eller vil lægge helt den samme linje som ministeren, men det er ikke et udtryk for, at vi ikke er ansvarlige på nogen som helst måde.

Men man bør tænke både visionært og langt frem i tiden. Jeg tror da på – det håber jeg i hvert fald – at ministeren hellere end gerne vil være med til at støtte vækstlaget i dansk kultur.

Den linje, vi måske vil se tydeligere fremover, er, at det ikke bare bliver de veletablerede eller dem, som i forvejen har slået sig fast som værende de store talenter, men at der virkelig bliver grund til også fra ministerens side at fremhæve betydningen af vækstlaget. Det her er også visioner. Det er ikke kun økonomi.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 40 af Ester Larsen (V) og Carina Christensen (KF) vedtoges med 58

stemmer (V, DF og KF) mod 45 (S, SF, RV, EL og KRF).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelsen nr. V 39 af Ole Sohn (SF), Jytte Andersen (S), Naser Khader (RV) og Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 26:**Forespørgsel til kulturministeren:**

»Hvad kan regeringen oplyse om danske forfatteres fremtidige arbejds- og indkomstvilkår i forlængelse af finanslovsforlagets dramatiske forringelser og nedskæringer på støtten til skabende kunstnere, og hvilke overvejelser har regeringen om de bebudede omlægnin-
ger?«

Af Jytte Andersen (S), Mette Frederiksen (S) og Poul Qvist Jørgensen (S).

(Forespørgslen anmeldt 26/2 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 1/3 2002).

Begrundelse**Poul Qvist Jørgensen (S):**

Når vi har rejst denne ret specifikke forespørgsel om biblioteksafgift m.v., skyldes det, at vi i Socialdemokratiet finder det så mærkeligt, så betænkeligt og så uretfærdigt over for forfatterne og over for bog- og litteraturverdenen i øvrigt, hvad vi har set udtalt og gennemført fra kulturministerens side.

Jeg vil ikke referere til, hvad kulturministeren og andre borgerlige sagde før valget. Det er faktisk for pinligt, og vi har jo allerede hørt en del af disse citater tidligere på dagen. Men jeg vil nøjes med at påpege den kæmpe forskel på, hvad ministeren sagde omkring sin tiltrædelse og de realiteter, vi – det er jo så forfatterne, det nu går ud over – oplever.

Kl. 14.45

Lige knap 13.000 rettighedshavere, forfattere m.v. mister i kraft af ministerens nyindførte og ikke forhandlede bagatelgrænse på 5.000 kr. deres »vederlag forstået som kulturstøtte til forfattere, der skriver på dansk«.

Jeg har valgt at citere fra en tidligere konservativ kulturminister, fru Grethe Rostbøll, der i maj 1991 måtte påtage sig det store arbejde i et godt samarbejde med forfatterne og Folketingets partier at få biblioteksafgiftsproblematikken på plads. Jeg er gået ud fra, at den nuværende kulturminister er enig, måske endda helt enig, med sin forgænger fra sit eget parti. Er det nu rigtigt opfattet, vil jeg spørge ministeren?

Knap 20.000 rettighedshavere må finde sig i at få en beskæring på godt 16 mio. kr. i forhold til sidste års finanslov. Er det rigtigt, eller er det forkert, vil jeg spørge ministeren?

Ministeren har sagt, at han vil skaffe 8 mio. kr. og 2 mio. kr. til kompensation, angiveligt 10 mio. kr. af de midler, der er tiltænkt kulturen i øvrigt, altså kulturens del af tipsmidlerne. Ministeren fodrer altså hunden med dens egen hale.

Der er rejst mange spørgsmål. Jeg har blot nævnt nogle af de store. Vi venter spændt på tilfredsstillende svar.

De henvendelser, der er kommet i dag fra Forfatterforeningen, det er det juridiske respons m.v., er vi lidt spændt på, og vi afventer en vurdering og en reaktion fra ministeren. Så er vi selvfølgelig også spændt på, hvad Folketingets Præsidium vil gøre ved henvendelsen.

Besvarelse

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil godt slå fast, at bogen, litteraturen er omdrejningspunktet for en væsentlig del af dansk kulturliv. Det er såmænd også derfor, at regeringen prioriterer området meget højt. Det er derfor, at regeringen har valgt at ville bruge ca. 160 mio. kr. i litteraturstøtte.

Der er mange, der skriver bøger i Danmark. Der udkommer ca. 4.000 bogtitler på dansk om året, og det tal har været stigende i de senere år. Sidste år var der over 18.000 personer, der modtog biblioteksafgiftspenge. Og selv om de ikke alle sammen kalder sig forfattere, der er bl.a. en del oversættere imellem, er det jo noget, som har rejst en del debat.

Det er begrænset, hvad jeg som minister kan oplyse om alle de her skrivende danskeres arbejds- og indkomstvilkår. I 1997 lavede Kulturministeriet en undersøgelse af kunstnernes økonomiske situation i indkomståret 1994, som bl.a. viste, at de omkring 7.000 forfattere, som dengang modtog bibliotekspenge, havde en relativt høj gennemsnitsindtægt, først og fremmest fordi

det store flertal af disse forfattere ikke havde deres hovedindkomst fra salget af deres bøger, men fra mere eller mindre fast lønarbejde.

Min vurdering er, at det forhold ikke har ændret sig. Der er i dag også mange, der har en litterær aktivitet som større eller mindre bibeskæftigelse. Det er sandsynligvis relativt få af disse, der har ambitioner om engang at blive fuldtidsforfattere, og endnu færre bliver jo fuldtidsforfattere.

Arbejds- og indkomstvilkårene for alle disse skrivende danskere er jo ikke nødvendigvis et kulturpolitisk anliggende – i hvert fald ikke for denne her regering, som ikke bare støtter ideen om det relative, forstået på den måde, at alt og alle bare skal støttes. Derimod er det vigtigt for mig som kulturminister og for regeringen, at bogen, læsningen og den danske litteratur trives godt. Derfor interesserer regeringen sig for, hvordan bogmarkedet udvikler sig, og for, at vi har et velfungerende biblioteksvæsen.

Det er vigtigt, at den danske litteratur har gode vilkår. Derfor vil også denne regering støtte dansk litteratur. Men se, det er ikke det samme som at støtte 18.000 skribenter. Statens støtte til litteratur skal være fokuseret og målrettet på at udvælge kvalitetslitteratur på dansk: skønlitteratur, faglitteratur, oversættelser.

Og der ligger en særlig opgave i at sikre gode vilkår for de forfattere, der giver de væsentligste bidrag til dansk litteratur. Det er disse forfattere, den statslige litteraturstøtte særlig skal sigte imod.

For de fleste af de forfattere udgør forfattergerningen ikke noget lukrativt erhverv. Det er brydsomt, det er tidskrævende. Og ikke mindst den kvalificerede og den eksperimenterende danske skønlitteratur har vanskelige vilkår.

Kl. 14.50

På finansloven for 2002, som vi jo diskuterer i dag, er der omkring 160 mio. kr. i støtte til litteratur, som hovedsagelig går direkte til danske forfattere.

Bibliotekspengene udgør langt den største del af det beløb, nemlig ca. 140 mio. kr., helt nøjagtig 141,6 mio. kr. Og omkring 20 mio. kr. fordeles af Litteraturrådet og Statens Kunstfonds litterære udvalg. Omkring 5 mio. kr. er afsat til Dansk Litteraturcenter.

Sagen er den, at bibliotekspengene, vil jeg gerne påpege specielt over for den socialdemokratiske ordfører, er ren kulturstøtte.

Denne regering, og det har vi også indføjet i det kommissorium, der er for det udvalgsarbej-

de, der skal kigge på biblioteksafgiften, er meget indstillet på at diskutere alle former for konstruktioner, inklusive om det er ophavsret. Men hvis det var ophavsret, og hvis det var et direkte vederlag, ville det åbne en ladeport for udenlandske forfattere og andre, inklusive forlag, der ville gå ind og kræve penge.

Vi har valgt at turde tage prioriteringen. Jeg synes, at det ville være virksomt og hjælpsomt, hvis et kulturvenligt parti som Socialdemokratiet også turde gøre det. Vi kan få utrolig meget ud af de 140 mio. kr., vi giver i bibliotekspenge. Blot når vi ser på fordelingen af pengene, kan man ændre meget i retning af det mere kvalitetsorienterede i forhold til den fordeling, der er i dag.

Blot som eksempel får de skønlitterære forfattere under 20 mio. kr. af de bibliotekspenge. Under 20 mio. kr.! Oversætterne får 28 mio. kr. De faglitterære forfattere får 28-29 mio. kr. Mens de efterlevende – hold godt fast – får 9 mio. kr. En masse tal, som cykler rundt inde i hovedet på os alle sammen her, men jeg har efterhånden lært dem udenad, for jeg synes, det er fuldstændig grotesk og barokt, at vi har muligheder for at give direkte støtte til danske forfattere, men at man på grund af tradition, på grund af historie og på grund af politisk spillægteri ikke tør bryde ordentlig igennem og sige, at her har vi 140 mio. kr., som vi kan støtte danske forfattere med.

Men se, nu har regeringen nedsat et udvalg, som skal se på det, og jeg håber på, at man finder frem til nogle fornuftige prioriteringer.

Ud over det har vi jo f.eks. Litteraturrådet, som har til opgave at fremme alle litterære gener, herunder prosaen, lyrikken og dramatikken. Vi laver den nye struktur, som kommer til at gælde fra den 1. januar, hvor vi nedlægger Litteraturrådet, men overflytter pengene. Det betyder, at vi prioriterer litteraturindsatsen sammen med de andre kunstformer, og der vil man tage hensyn til det nyskabende også inden for det skønlitterære.

Statens Kunstfonds litterære udvalg støtter den kvalificerede danske skønlitteratur. Bevillingen, der er afsat til dette formål, er i 2002 ca. 10 mio. kr.

Som sagt: Langt den største del af litteraturstøtten går til biblioteksafgiften, og netop derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi tør tage en diskussion om, hvordan den ordning kan bruges til at støtte dansk litteratur, og med 18.000 modtagere

kan man ikke påstå, at der er tale om en målrettet kunststøtteordning.

Derfor vil jeg gerne skærpe ordningens kulturelle fokus. Jeg vil gerne være med til at sikre, at de forfattere og oversættere, der giver det vigtigste bidrag til dansk kultur og dansk historie, ikke får forringet deres bibliotekspenge.

Det første skridt i den retning har jeg taget ved at indføre en bundgrænse på 5.000 kr. i år og samtidig tilføje 8 mio. kr. til ordningen fra tipspengene. Ud over det bruger vi 2 mio. kr. til vækstlaget, altså de talenter, der ligger under mindstegrænsen på de 5.000 kr.

Den konstruktion betyder, at de forfattere, der i 2002 modtager over 5.000 kr. i biblioteksafgift, vil modtage et beløb, der er 6-7 pct. større end sidste år. Det vil sige, at al den snak om angreb på litteraturen osv. er helt hen i vejret. Denne her regering giver 6-7 pct. mere i støtte til litteraturen, end den tidligere gjorde sidste år, og den giver 20 pct. mere, end den tidligere regering gjorde for blot 2 år siden. Det er relativt gode vilkår, kan man godt sige.

Kl. 14.55

Det næste skridt bliver, at et udvalg skal gennemføre en kritisk gennemgang af fordelingsnøglerne og principperne for beregning af bibliotekspengene, som er skitseret før, sådan at ændringerne kan få virkning i 2003.

I forståelse med de to forfatterforeninger er udvalget, bestående af ni personer, nedsat. Det skal sammensættes af to repræsentanter fra hver af de to forfatterforeninger, to repræsentanter for Litteraturrådet, Biblioteksstyrelsens direktør, en repræsentant fra Kulturministeriet samt en formand udpeget af kulturministeren. Og til det formål har jeg udpeget Christian Gether, som jo er en stor dansk kulturpersonlighed, og som ikke har aktier i nogle af sagerne i denne her diskussion.

Udvalget skal afgive forslag til ændringer, der kan sikre, at en større del af biblioteksafgiften vil gå til de forfattere m.fl., som har størst betydning for dansk kultur; og det er både skønlitterære forfattere og fagforfattere.

Det er jo ofte blevet sagt, at biblioteksafgiften er en betaling til forfatterne for bibliotekernes udlån af deres værker og dermed penge, som forfatterne har en ret til. Men realiteten er lovgivningsmæssigt, at ophavsretsloven giver bibliotekerne ret til udlåne bøger uden at skulle spørge rettighedshaverne om lov. Og bibliotekspengene har siden 1991 været en kunststøtteordning, som støttede danske forfattere, der skriver

på dansk. Forfatterne har ifølge biblioteksafgiftsloven ikke ret til et bestemt beløb. Det er suverænt Folketinget, der på finansloven bestemmer, hvor meget forfatterne skal have.

Der har altså i den seneste tid været meget forvirring om biblioteksafgiftens karakter. Derfor har jeg også bedt det udvalg, vi nu har nedsat, om at se på hele ordningen og så redegøre for fordele og ulemper ved henholdsvis en kunststøtteordning og en rettighedsbaseret ordning.

Vi har ikke nogen bastant holdning til det fra regeringens side. Der lytter vi meget til, hvad forfatterne siger, og hvis man vil have en rettighedsbestemt ordning, så gør vi det. Det får bare nogle helt uoverskuelige konsekvenser for danske forfattere, så derfor foretrækker vi en kunststøtteordning. Og udvalget er blevet bedt om at illustrere dette med eksempler fra andre europæiske lande.

Der bliver tale om et hurtigtarbejdende udvalg, hvis arbejde skal være afsluttet inden den 15. august 2002. Det er bare om, at forfatterforeningerne vil tage stilling til, hvad de vil, og jeg forventer også, at de er villige til at gå ind i en sådan prioriteringsdiskussion. Det er mit håb, at der vil komme forslag frem, som i højere grad end nu vil give biblioteksafgiften en stærkere markeret kulturpolitisk profil.

Forfatternes indtægtsmuligheder er i sagens natur stærkt afhængige af, hvordan bogmarkedet udvikler sig. Som bekendt er der sket en liberalisering af bogbranchens samhandelsregler med virkning fra 2001. I en periode på 3 år er der ikke længere fastsat en pligt, men blot en ret til at sætte faste priser på bøger.

I Kulturministeriet er der nedsat et udvalg bestående af repræsentanter for forfatterne, forlagene og boghandlerne, der har til opgave at følge udviklingen på bogmarkedet efter liberaliseringen. Udvalgets første rapport vil foreligge inden sommerferien, men jeg kan oplyse, at i den nye ordnings første år er der foreløbig ikke noget, der tyder på, at der på grund af liberaliseringen er tale om en specielt negativ udvikling på bogmarkedet. De seneste opgørelser fra udgangen af 2001 viser et stigende salg til private forbrugere, og der er samtidig indikationer på, at bogpriserne ikke er stigende, tværtimod ser de ud til at være faldet i første halvdel af 2001.

Folkebibliotekerne spiller en meget vigtig rolle for formidlingen af litteraturen. De danske folkebiblioteker indkøbte i 2000 bøger for rundt regnet 274 mio. kr., og bibliotekerne er på den

måde med til at skabe en bred efterspørgsel efter forlagenes udgivelser. Desværre må vi erkende, at bibliotekernes bogindkøb har været for nedadgående i en årrække. Det vil jeg godt være den første til at beklage, men i den nye bibliotekslov har man jo fået gennemført, at musik og cd-rom'er er blevet sidestillet med bøgerne. Jeg vil opfordre til, at det ikke kommer til at ske på bekostning af bogindkøbene. Og det her område vil jeg følge nøje.

Der har i de senere år været en engageret offentlig debat om det danske sprogs situation. Udfordringen er, at mange oplever, at den udstrakte brug af engelsk inden for en række områder kan blive en trussel mod vort sprog, ikke mindst er der i debatten lagt vægt på risikoen for domænetab, som betyder, at sproglige anvendelsesområder kan gå tabt på dansk, fordi de overtages af et andet sprog, især engelsk.

Kl. 15.00

Det danske sprog er blandt verdens hundrede kulturelt mest stabiliserede sprog med en skriftlig tradition, der strækker sig over mere end 1.000 år. Det skal vi selvfølgelig have værnet om, og det er litteraturen med til at sikre.

Jeg håber, at jeg med denne besvarelse har vist, at litteraturen ligger denne her regering meget stærkt på sinde. Der har været gennemført besparelser på litteraturstøtten, som jeg gerne havde undgået, men det var nødvendigt for at gennemføre regeringens prioriteringer, som er bakket kraftigt op af vælgerne.

Det er på forfatternes arbejde, at fornyelsen og videreudviklingen af vores sprog og litteratur i sidste ende beror. Derfor vil jeg også i samarbejde med forfatterne og den litterære verden i øvrigt søge løsninger på de problemer, som litteraturen står over for. Og jeg vil gerne være meget åben over for konstruktive forslag, være med til at sikre dansk litteratur og det danske sprogs beståen og stadige udvikling.

Hvad angår den del af forespørgslen, som handler om regeringens overvejelser i forbindelse med de bebudede kulturpolitiske omlægninger, skal jeg i hovedsagen henvise til mit svar tidligere på dagen her på forespørgsel F 24.

Forhandling

Poul Qvist Jørgensen (S):

På en del af områderne i ministerens besvarelse vil jeg gerne sige tak og så selvfølgelig koncen-

trere mig om de punkter, hvor vi ikke synes, der er så stor grund til at sige tak.

Jeg vil godt bekræfte, at der er forvirring om afgifterne, specielt ude i marken er der forvirring om afgifterne, og det skal jeg vende lidt tilbage til.

Jeg havde jo et konkret spørgsmål om ministerens enighed med sin forgænger ud i embedet. Det synes jeg ikke at jeg fik noget direkte svar på, men indirekte kom det jo, fordi der blev sagt ting, som at regeringen vil støtte de væsentlige forfattere, vil støtte de vigtigste bidrag og lignende. Hvis man vil holde fast i det, så har man altså et problem i forhold til de formuleringer, der ligger omkring tildelingskriterierne for biblioteksafgiften både i forhold til lovens ånd og bogstav og i forhold til de udvalgsarbejder, der er pågået i 1991 og igen i, så vidt jeg husker, 1998.

For mig at høre har man heller ikke sikret sig i forhold til EU, i hvert fald har ministeren ikke udtalt sig om det. Hvad siger EU til de formuleringer, som kulturministeren nu giver udtryk for, i forhold til de udtalelser, der kom fra EU i 1991, hvor man jo netop lagde vægt på, at det var til danske forfattere, som skriver på dansk? Der var ikke nogen kvalitetsvurdering i det, vil jeg sige til kulturministeren.

Jeg har fuld respekt for, og jeg noterer mig med glæde, at man gerne vil støtte de væsentligste forfattere og støtte de vigtigste bidrag, men det skal ikke gøres over biblioteksafgiften, for uanset hvor meget man vender og drejer det, kan det ikke bortforklares, at det kan forstås som en kulturstøtte, der gives for vederlagsfri benyttelse af bibliotekernes bogbestand.

Til gengæld vil jeg gerne notere, at det var tilfredsstillende at høre ministerens udtalelse om, at ministeren vil holde ganske nøje øje med, hvad der sker på bloktilskudsområdet – det ord blev ikke brugt, det indrømmer jeg, men det var jo det, der var ideen i det – i forhold til kommunernes biblioteker.

Med hensyn til, om der bliver solgt mange eller få bøger, svirrer det jo med oplysninger. I hvert fald har Politiken i dag en historie, som peger i en anden retning end den, ministeren angav, men lad os nu se, hvad der er op og ned på det.

Jeg synes, at jeg savner et klart svar på spørgsmålet om, hvordan ministeren vil forholde sig i forhold til de 2 mio. kr., som ministeren har fundet som en del af de 10 mio. kr. af tipsmidlerne. De afgiftsberettigede forfattere er vant

til den praksis, hvor de senest får deres penge i juli måned, i øvrigt baseret på optællinger året før. Jeg er meget spændt på, om jeg kan få at vide i dag eller ved en given hurtig lejlighed, hvordan man egentlig har forestillet sig, at Litteraturrådet skulle kunne finde ud af noget som helst om de 2 mio. kr., så længe ikke engang biblioteksafgiften er beregnet, endside inden der har været mulighed for at klage over den.

Kl. 15.05

Der er simpelt hen så mange løse ender endnu. En af de ubehagelige løse ender er jo den, som vi har set i dag med en temmelig stor, tung henvendelse fra Dansk Forfatterforening, som vi naturligvis i sagens natur ikke har kunnet nå at få foretaget nogen særlig bearbejdning af, men vi har fået henvendelsen i dag. Den er dateret den 9. april, og den giver anledning til et forslag til en vedtagelse, som jeg hermed vil fremsætte på vegne af mig selv – så høflig er man jo – hr. Ole Sohn fra SF, hr. Naser Khader fra Det Radikale Venstre, hr. Keld Albrechtsen fra Enhedslisten og fru Bodil Kornbek fra Kristeligt Folkeparti:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at der fra Dansk Forfatterforening ved deres henvendelse dateret den 9. april d.å. er rejst kvalificeret tvivl om lovligheden i den påtænkte fordeling af biblioteksafgiften, pålægger Folketinget kulturministeren at udarbejde et lovforslag vedrørende biblioteksafgiften, således at påstanden om ekspropriation udelukkes, og således at Folketinget får reel mulighed for en egentlig lovbehandling.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 42).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse. (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Først har kulturministeren lige bedt om ordet.

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Det er vigtigt, at man får udryddet nogle af myterne i debatten.

Se, sagen er den, at vi har verdens bedste og mest generøse ordning med hensyn til biblioteksstøtte. Den er helt uden lige i hele verden. Der synes jeg, at det er vigtigt, at man tør tage en prioritering, så man kobler automatpiloten fra

og ser på, hvordan vi får mest muligt ud af de penge.

Jeg synes, at for en fornuftigt tænkende person som hr. Poul Qvist Jørgensen, som bekymrer sig om litteraturen og de danske forfattere, må det jo bekymre, at der er 18.000 modtagere i år – det er mere end dobbelt så mange som for få år siden – og hvis udviklingen fortsætter, vil der om 10 år være dobbelt så mange modtagere af pengene. Så mange danske forfattere er der ikke. Det kan jeg godt som dansk kulturminister betro hr. Poul Qvist Jørgensen.

Derfor synes jeg, det er vigtigt, at man får kigget på prioriteringen, og det er det, regeringen har lagt op til. Hvis vi kigger på mindstegrænsen, så tager vi fat med de 2 mio. kr., og det er som svar på det konkrete spørgsmål, for at diskutere med Litteraturrådet og forfatterforeningerne, hvordan man bedst kan bruge de penge.

Vi har ikke fundet frem til en fornuftig løsning på det endnu. Jeg synes, at vi lige så godt bruge lidt tid på det. Men vi finder ud af det relativt hurtigt, så vi får målrettet de 2 mio. kr. til talenterne, til vækstlaget blandt dem, som ligger under de 5.000 kr.

Jeg tror på, at man kan få meget fornuftigt ud af bibliotekspengene, jeg tror på en kvalitetsorientering af pengene, og jeg ser meget frem til, at udvalgsarbejdet tør tage de problemstillinger op, som jo består i – og jeg vil godt gentage det – at de skønlitterære forfattere får under 20 mio. kr. af bibliotekspengene, og at fagforfatterne kun får 28 mio. kr. Det vil sige, at fag- og skønlitterære forfattere får under 50 mio. kr. Det er lidt over en tredjedel af de penge, vi giver i bibliotekspenge, og det viser, at der er uanede muligheder for at prioritere og der er uanede muligheder for at få noget fornuftigt ud af pengene.

Med hensyn til henvendelsen fra Dansk Forfatterforening er det jo den holdning, man hele tiden har haft. Vi lytter selvfølgelig til Dansk Forfatterforening i regeringen, for øvrigt også til de skønlitterære foreninger, som har anerkendt perspektivet i denne her ordning og går konstruktivt ind i forløbet.

Så vi samarbejder med de to forfatterforeninger, og jeg er sikker på, at udvalgsarbejdet vil resultere i noget fornuftigt, som jeg også håber at Socialdemokratiet vil være med til at føre ud i noget fornuftig lovgivning.

Kl. 15.10

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, lige et øjeblik, for nu er jeg i den situation, at jeg har fire til korte bemærkninger, hr. Jens Rohde, hr. Ole Sohn, hr. Poul Qvist Jørgensen og fru Mette Frederiksen. Er alle korte bemærkninger til ministeren, eller er der andre korte bemærkninger? Så skal vi først tage dem til ministeren. Det er hr. Ole Sohn, hr. Poul Qvist Jørgensen og fru Mette Frederiksen, og nu kommer også hr. Naser Khader.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jamen jeg synes, det er dejligt, at ministeren også går ind i debatten, det giver en lidt mere levende debat. Men jeg vil gerne stille et par sådan opklarende spørgsmål som grundlag for debatten.

Hvordan ser ministeren på EU's udlænings- og udlånsdirektiv, som jo taler om, at hvis bibliotekerne udlåner bøger, skal der også gives en vis form for kompensation?

Hvordan forestiller ministeren sig, smagsdommeriet skal vælge ud, hvem der er fundet værdig til en højere eller lavere afgift? Der må jo være en eller anden form for smagsdommeri, for hvem skal ellers afgøre, hvad der er et væsentligt bidrag til dansk kultur?

Hvis ministeren ønsker, at man specielt understøtter fuldtidsforfattere, er der så ikke en selvmodsigelse i at sige, at man så samtidig vil fjerne støtten til de efterlevende? For det er jo sådan, at hvis man er fuldtidsforfatter, så har man ikke nogen pensionsopsparing, så ligger pensionsopsparingen i de bøger, man har på biblioteket. De er også til udlån, efter at man ikke selv er til stede på Jorden længere. Det er den form for pensionsopsparing, der så kan gives til de efterladte. Er det også her, regeringen vil spare?

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Meget kort. Ministeren er formentlig opmærksom på, at formanden for det udvalg, der sad omkring 1997-98, klart har advaret imod at gå ind i de enkelte dele, f.eks. den del, som hr. Ole Sohn var inde på omkring de efterlevende, principperne omkring den omvendte Matthæuseffekt og en lang række andre ting. Der var altså fra den, der var formand for udvalget dengang, en klar advarsel imod de her ting.

Jeg er nødt til under denne korte bemærkning at spørge endnu en gang: Hvad er det nu, mini-

steren bruger som definition på en bagatel, en bagatel på 5.000 kr.?

Hvordan forestiller ministeren sig nogen som helst form for rimelig balance i forhold til, at 12.000 lovligt berettigede ophavsrettighedshavere skal fordele 2 mio. kr. og helst skal gøre det før 1. juli?

Jeg hørte ministeren i sit indlæg opfordre til samarbejde. Jeg skal spørge, om det så er samarbejde på den måde, som det blev skitseret under den forrige forespørgselsdebat, for så lyder det da ikke særlig spændende.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg synes sådan set også, det er interessant, at ministeren blander sig i debatten, og derfor skal der lyde to spørgsmål, som sådan set burde kunne besvares forholdsvis hurtigt og enkelt:

Forfatterforeningens henvendelse, som man selvfølgelig kan have delte meninger om, rejser jo i hvert fald en begrundet tvivl om måden, hvorpå ændringerne af biblioteksafgiften er foregået. Jeg skal derfor spørge ministeren, om ikke ministeren er enig i, at tekstanmærkninger, der vedrører i hvert fald et delvist livsgrundlag for så mange mennesker, er problematisk, idet det selvfølgelig medfører en uigennemskuelighed i forhold til lovgivningen, og at det måske i virkeligheden bryder med den danske tradition, der er for en forsvarlig lovbehandling af ændringer på det pågældende område.

Dernæst, om det ikke er problematisk, nøjagtig som Forfatterforeningen påpeger det, at vi i en finanslovdiskussion – behandling og beslutning – laver lovgivning med tilbagevirkende kraft, når det gælder økonomiske forhold.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Jeg vil gerne spørge kulturministeren, hvordan bagatelgrænsen skal sættes konkret, hvorfor lige 5.000 kr.? Hvad er kriteriet for, at det skal være 5.000 kr.?

Hvordan er aldersfordelingen blandt de forfattere, der nu bliver ramt, og som skal ud og søge deres penge? Er mange af dem ikke unge nystartede forfattere med en årsindtægt på under 50.000 kr.?

Det vil jeg gerne have et svar på.

Kl. 15.15

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så er det kulturministeren for at svare på de fire korte bemærkninger.

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Så må jeg indledningsvis sige, at det er det, jeg i hvert fald indtil videre blander mig i.

Til hr. Ole Sohn: Det er rigtigt, at i EU's udledningsdirektiv står der, at der skal sikres en kompensation. Det har vi fået clearet af med EU, og man har godkendt vores kulturstøtteordning i Danmark. Man har det på mange, mange, mange forskellige måder i EU. Vores er godkendt og som sagt den mest generøse i hele Europa.

Med hensyn til smagsdommeriet er de smagsdommere, som vi i regeringen har været imod, sådan typisk de her radikale projekter med, at hver gang der var en udfordring, hver gang der var en ting, man ville løse, så lavede man en knopskydning, så lavede man et udvalg med smagsdommere. Det er ikke nødvendigt.

Her er det jo et spørgsmål om en politisk prioritering af, hvordan man vil bruge vores kulturstøtte. Det har jeg nedsat et udvalg til at se på og komme med nogle forslag til. Jeg konstaterer, at de skønlitterære forfattere og fagforfattere får under 50 mio. kr. af en samlet pulje på 140 mio. kr. Det må da give eftertænksomhed hos de mennesker, der blot sætter automatpiloten til, når man diskuterer de her ting.

Til hr. Poul Qvist Jørgensen og til fru Mette Frederiksen: Der er ikke tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Der står direkte i lovgivningen, at man på hvert eneste års finanslovsfastsætter, hvor mange penge man giver i bibliotekspenge. Det kan man lave som en tekstanmærkning, det har man gjort i hundredvis af andre tilfælde inden for alle mulige andre områder, og det kan vi selvfølgelig også gøre på det her område.

Alternativet ville være at lave en egentlig lov om det. Det her er mere hensigtsmæssigt, og det vil få et hurtigere forløb, så man kan sende signalet ud hurtigere.

Der er jo hele diskussionen, om det er ophavsretslov, for hvis det var det, så er det klart, at det var en anden sag, så var der tale om en retlighed og et krav. Men så ville det få nogle helt andre uoverskuelige konsekvenser for danske forfattere, som jeg i hvert fald ikke ville være villig til at foreslå. Det skal forfatterne jo også være indstillet på.

Man forsøger at køre på to ben fra i hvert fald den ene af forfatterforeningernes side, fordi man

ligesom lukker øjnene for, hvordan den virkelige verden er i jernindustrien. Det kan man ikke bare, man bliver nødt til at forholde sig til virkelighedens verden, og det skal den ene af forfatterforeningerne jo også til at gøre. Lovgivningen er sådan, at man på finansloven fastsætter, hvor stort beløbet skal være. Vi giver et exceptionelt stort støttebeløb, som vi er stolte af og glade for, fordi vi godt vil støtte dansk litteratur, danske bøger i en turbulent verden.

Hvis man ikke vil have det, og man vil have det som ophavsret, så er det, jeg har sagt på regeringens vegne: Velkommen, så tager vi den diskussion. Det betyder bare, at danske forfattere bliver ringere stillet. Det har så nogle ulemper, at man er på finansloven, f.eks. at beløbet bliver fastsat hvert eneste år, og at det uden videre kan gennemføres som en tekstanmærkning på finansloven. Den diskussion har vi jo været igennem i forbindelse med finansloven, som er vedtaget af et flertal i det danske Folketing.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er der korte bemærkninger stadig væk til ministeren fra hr. Ole Sohn, fru Mette Frederiksen og nu også fru Jytte Andersen. Ja, men man har altså bedt om en kort bemærkning, det er frivilligt at svare.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Ja, men altså den, der har ordet, kan der vel stilles spørgsmål til, og jeg er meget glad for, at ministeren engagerer sig i debatten.

Skal det forstås sådan, at EU har godkendt, at man har fjernet kompensationen for 13.000 forfattere? Jeg er meget opmærksom på, at Europa-Kommissionen har godkendt den danske biblioteksafgiftsordning, da den blev vedtaget, men har den virkelig også accepteret, at 13.000 forfattere ikke, som det er fastslået i direktivet, har krav på en kompensation? Den kan være af varierende størrelse, jeg kender godt en lang række andre landes ordninger, men der er forskel på at have varierende størrelse og så at fjerne afgiften. Det tvivler jeg på at EU har godkendt.

Det andet er det der med vederlagsordninger og kunststøtte. Altså nu skal jeg jo ikke blande mig eller opfordre eller belære ministeren, men jeg tror, det vil være meget konstruktivt for ministeren i kontakten med de to forfatterforeninger at agere med en lille smule ydmyghed frem for at fremture. Der er mig bekendt ingen, der ikke har ønsket at forhandle, men det der med

ikke at anerkende, at der er en vederlagsordning, som bygger på en hybrid mellem en ophavsret og en kunststøtte, er at benægte historien, og det vil ministeren kunne få Kulturministeriet til at bekræfte, for Kulturministeriet har via Biblioteksstyrelsen faktisk selv lavet en bog om det.

Kl. 15.20

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg vil nødigt være vanskelig, men tiden er altså gået til den rigtig gode side.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Når jeg tidligere talte om lovgivning med tilbagevirkende kraft på biblioteksområdet, så hænger det selvfølgelig sammen med, at den samlede sum penge, der bliver givet som biblioteksafgift, rigtigt nok fastsættes i finansloven, men bagatelgrænsen, altså fordelingskriterierne eller fordelingsnøglen, om man vil, er jo normalt fastsat i biblioteksafgiftsloven, og når den så pludselig, kan man sige, ændres med en tekstanmærkning, så må det vel siges at være lovgivning med tilbagevirkende kraft.

Det bekræfter jo sådan set kun Folketinget i, at årsagen til, at der er sket en ændring af biblioteksafgiften på nuværende tidspunkt, ikke er behovet for en kvalitativ diskussion af samme, som kan være begrundet, men fordi regeringen havde behov for at lave hurtige besparelser, og det har så ramt vores forfattere og biblioteker.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Jytte Andersen for en kort bemærkning, og så må vi nok være ved at være på vej tilbage til ordførerrækken, skønner jeg.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Lovkvalitet er jo ikke det, der har præget denne her regerings lovgivning indtil dette øjeblik, og når vi er optaget af det her spørgsmål, så hænger det jo sammen med, at den måde at lave lovgivning på med tekstanmærkning, hvor man jo går ind i fordelingskriterierne, udelukker Folketinget fra en reel behandling, udelukker organisationerne fra en reel mulighed for at komme til orde og udelukker i øvrigt også den mulighed, vi har i henhold til Folketingets forretningsorden, nemlig at hvis der er tale om en ekspropriation, så har, nu kan jeg ikke huske, om det er 50 eller 60 medlemmer af Folketinget, en mulighed

for at udsætte igangsætning af lovgivningen. Det er det, man kalder forsvarlig lovgivning.

Det er ikke en forsvarlig måde at ændre et lovgrundlag i dets fordelingsnøgle. Det er det, der er problematisk, og det, forslaget til vedtagelse går ud på, er, at det her Folketing må tage ansvaret for, at regeringen kommer på ret kurs, når det drejer sig om kvalitet i lovgivningen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Ester Larsen som ordfører.

Ester Larsen (V):

Forespørgerne ønsker oplysning om danske forfatters fremtidige arbejds- og indkomstvilkår.

Besvarelsen af forespørgslen forudsætter en nærmere definition af, hvem der er omfattet af begrebet forfatter. Forstår man alene personer, der lever af et skrive bøger, personer, der lever af at skrive, altså journalister, der indimellem udgiver bøger, personer, der ved siden af arbejdet som undervisere skriver lærebøger, personer, der har bogudgivelser som bibeskæftigelse eller hobby, personer, der illustrerer, redigerer, oversætter bøger? Når man taler om fremtidens indkomstvilkår for forfattere, så er det jo meget afgørende at vide, om den relevante gruppe omfatter alle 18.661 personer, som modtog biblioteksafgifter i 2001, eller om vi taler om et væsentligt lavere antal.

En oversigt over indtægter for gruppen, som modtager bibliotekspenge, vil med meget stor sandsynlighed vise et indkomstniveau, der ligger pænt over gennemsnittet for danskere. Gruppen omfatter et relativt stort antal højtuddannede og vellønnede personer, heriblandt en hel del folketingsmedlemmer.

Man bør endvidere være opmærksom på, at gruppen vokser, ja, næsten eksplosivt, idet antallet fordobles på 5 år.

I 1981 var der 5.000 indmeldte, i 1991 godt 9.000, og i 2001 som nævnt 18.661. Men det kan tilføjes, at der blandt disse er en hel del, som alene har ydet mindre bidrag, f.eks. til årbøger.

Kl. 15.25

Biblioteksafgiften på ca. 140 mio. kr. er en massiv støtte, og den udgør da også den helt dominerende del af statens støtte til litteratur. Sammenholdt med niveauet for biblioteksstøtte i andre lande er det danske niveau ekstremt højt. Det er også et særkende for Danmark, ja, det er faktisk ganske enestående, at penge defineret som kulturstøtte fordeles til 18.000 mennesker.

Det er positivt, at det nu er besluttet, at et udvalg med repræsentation af forfattere skal fremkomme med forslag til, hvordan denne meget væsentlige del af kulturstøtten bedst opfylder sit formål. Så spørgsmålet om forfatternes fremtidige indkomstvilkår vil, for så vidt angår biblioteksvederlaget, være ganske afhængigt af udfaldet af det arbejde.

Men jeg vil godt understrege, at det er og hele tiden har været Venstres holdning, at når denne støtte er defineret som en støtte til dansk sprog og kultur, er det i særlig grad forfattere, der er målgruppen. Så jeg har en stærk forventning om, at forfatternes vilkår vil blive forbedret efter en ændring af biblioteksvederlaget.

Når det gælder de øvrige støtteordninger, er de jo blevet gennemgået af ministeren, og bevilningerne er stort set på niveau med bevillingerne i år 2000. Ved en enklere og mere fleksibel organisation af kulturstøtten kan det sikres, at en relativt større del af statens midler kommer de skabende kunstnere, og her de litterære forfattere, til gode.

Som tidligere nævnt er det en væsentlig kerne i offentlig kulturstøtte at sikre, at der kan skabes kunst i samfundet, og også på dette område gælder det om at sikre de spirende talenter, det såkaldte vækstlag.

Og jeg vil gerne fremsætte et forslag til vedtagelse fra V og K:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget understreger dansk litteraturs betydning for vor kultur og vort sprog og opfordrer regeringen til fortsat at sikre forfatterne og litteraturen bedst mulige vilkår.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 41).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Der er et par korte bemærkninger til fru Ester Larsen fra hr. Ole Sohn og fru Mette Frederiksen. Først hr. Sohn.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg vil gerne høre fru Ester Larsen give et par eksempler på, hvilke slags forfattere der efter Venstres mening udfører et væsentligt bidrag til

dansk kultur. Jeg formoder, at det bl.a. er skønlitterære forfattere, det har jeg ligesom forstået.

Hvis man nu forestiller sig en skønlitterær forfatter, der tjener over ½ mio. kr., er vedkommende så berettiget til at få kulturstøtte, eller hvordan skal man lave en deling af det? Hvis en skønlitterær forfatter har fuldtidsjob, kan man så ikke ifølge Venstre få støtte, eller hvordan skal smagsdommeriet vurderes?

Det er det ene. Det andet er, om jeg kunne få fru Ester Larsen til at forholde sig til EU's direktiv om udlåns- og udlejerrettigheder, med hensyn til om Venstre finder det korrekt, at man uden varsel fjerner en biblioteksafgift for 13.000 forfattere. Er det i overensstemmelse med EU's direktiv om udlåns- og udlejerrettigheder?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Der er ingen tvivl om, at det ville hjælpe danske forfattere væsentligt, hvis det kun var besparelser på finansloven i indeværende år, der var til debat, når man diskuterer de fremtidige arbejdsforhold for forfattere. Men det er det jo ikke, for vi ved udmærket godt, at også de kommende finanslove byder på voldsomme besparelser, de såkaldte effektiviseringsbesparelser.

Kl. 15.30

Derfor kunne jeg tænke mig at høre fra fru Ester Larsen, hvilke tanker man i de regeringsbærende partier gør sig om de langsigtede målsætninger for dansk litteratur, og hvilket billede man selv tegner sig af de besparelser, som – kan man sige – allerede er fremkommet under debatten om finansloven for år 2002.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Kulturministeren sagde med meget sikker og tilfreds stemme, at nedskæringerne på biblioteksområdet var bakket op af vælgerne.

Da jeg går ud fra, at kulturministeren taler på regeringens vegne, vil jeg på den baggrund gerne spørge fru Ester Larsen, for det kunne jo godt være, at der var en nuanceforskel hos Venstre: Erindrer fru Ester Larsen, at partiet Venstre på noget tidspunkt i valgkampen har været ude at sige, at der på biblioteksområdet ville blive skåret ned med 15 pct.?

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Hr. Ole Sohn vil meget gerne have mig til at fremlægge et resultat af et udvalgsarbejde, der ikke er gået i gang.

Jeg kommer ikke med noget bud på, hvilken model dette udvalg skal ende med at anbefale. I den ordning, vi har, fordeles bibliotekspenge efter objektive kriterier, og det system gætter jeg på stadig væk vil blive videreført. Men jeg skal ikke gøre mig til dommer over, hvordan det præcis ender.

Men vi har i øjeblikket et system, hvor man har vederlagshensyn blandet sammen med kulturstøtte, og jeg kan godt ønske mig en klarere definition af disse principper, og det ser jeg med stor fortrøstning frem til at vi vil få.

Så vil fru Mette Frederiksen gerne have nogle langsigtede målsætninger for litteraturen. Det er ikke regeringens hensigt, at skatteyderne generelt skal sikre enhver forfatter i dette land. Vi har set, at vi har fået nye salgskanaler, vi ser, at der udgives flere titler end nogen sinde her i landet, så vi har faktisk talenter, og vi har blomstring i litteraturen. Men jeg kan ikke stå her og tilsige, at det bliver en offentlig opgave at sikre alle forfattere et vederlag som eksistensgrundlag.

Så bliver jeg spurgt om, hvorvidt vælgerne bakkede op om kulturpolitikken. Jeg synes, det har været meget slående for den debat, der har været her på det seneste, at den er totalt domineret af modtagere af kulturmidler, og den har ikke haft deltagelse af befolkningen generelt.

Med hensyn til Venstres udspil så har vi fremlagt et sådant til finansloven, som lå klar, inden vi gik til valg.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Uden at skulle gøre mig til talsmand for et Gallupinstitut, tror jeg godt, at jeg tør vove den påstand, at når borgeren i almindelighed ikke har blandet sig i den her debat om biblioteksafgiften, så er det jo ret beset, fordi borgerne i kraft af vores bibliotekslov har gratis og fri adgang til at låne bøger. Der er jo ingen, der klager over det. Der ville først komme kritik fra borgerne, hvis man lagde gebyr på udlån af bøger. Derfor er det naturligt, at de, der reagerer, er de, der mister noget ved det, og det er jo forfatterne.

Men når jeg før spurgte til, om jeg kunne få Venstres indstilling til udvalgsarbejdet, er det, fordi jeg går ud fra, at regeringen har gjort sig nogle overvejelser, for i 1998 blev der faktisk la-

vet en aftale med de to forfatterforeninger, som faktisk er gældende, da den løber til og med 2002, altså indeværende år, og den er man brudt ind i. Så må man da også have nogle ideer til, hvordan en ny ordning skal skrues sammen, for der må være et eller andet oplæg til udvalget. Nu kan jeg forstå, at Venstre siger, at det skal være ud fra objektive kriterier. Det synes jeg da trods alt tjener Venstre til ære.

Kl. 15.35

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Nu kan jeg forstå på det noget ringe svar fra fru Ester Larsen, at det øjensynligt er meget svært for Venstres ordfører på området at forklare, hvad der er regeringens langsigtede mål. Jeg skal gerne give fru Ester Larsen endnu en mulighed, idet mit spørgsmål sådan set er positivt ment. Jeg ønsker nemlig en redegørelse for, hvad regeringspartierne forestiller sig skal være det langsigtede mål for dansk litteraturpolitik.

Så endnu en gang til fru Ester Larsen: Hvad er regeringens holdning til de langsigtede mål? Og når jeg spørger om dette, er det jo, fordi det er svært at læse, idet der indtil nu kun fra regeringen er fremkommet besparelser på området, men også fordi man jo godt kan forestille sig en situation, hvis regeringen bliver ved med at skære ned på litteraturstøtten både i forhold til Litteraturrådet, Kunstfonden og bibliotekspengene, hvor det i højere og højere grad bliver forlagene, der kommer til at vurdere, hvilke bøger der skal udgives i Danmark. Og man kan vel ikke forvente, når vi har en regering, der ikke ønsker at føre en ordentlig litteraturpolitik, at forlagene så vil gøre det.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

I den seneste aftale, der blev indgået om bibliotekspengene, udtrykte Venstre og De Konservative et ønske om, at støtten til de skønlitterære forfattere var blevet opprioriteret mere. Vi kan se i udviklingen af bibliotekstillene, at de skønlitterære og de faglitterære forfatteres andel er faldende i procent de seneste år, så intentionen om at styrke forfatterne er altså ikke opfyldt, som loven udmønter sig i dag.

Til fru Mette Frederiksen vil jeg gerne sige, at jeg ville synes, det var utrolig farligt, hvis staten skulle overtage ansvaret for, hvilke bøger der skal udgives i Danmark. Vi har forlag, som udvælger, hvilke bøger der skal udgives, og der er

ført fremragende forlagspolitik i Danmark. Så hvis man skulle indføre bessermachen og være smagsdommere fra statens side og bestemme udgivelsespolitikken, så bliver det altså uden Venstres deltagelse.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så har fru Mette Frederiksen bedt om sin tredje og sidste korte bemærkning til fru Ester Larsen.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg ønsker bestemte ikke nogen statsstyring af danske litterære udgivelser, men jeg er nu nået til en erkendelse, og jeg vil næsten tro, at fru Ester Larsen er nået til samme erkendelse på et eller andet tidspunkt, nemlig at markedskræfterne ikke alene kan bestemme og ikke alene bør have lov til at bestemme på så vigtigt et område som litteraturen. Fru Ester Larsen er jo sikkert bekendt med, at Danmark er et lille sprogområde, der er ikke så mange købere og brugere af dansk litteratur. Der er en del af den såkaldt snævre litteratur, som måske påkalder sig en lidt større opmærksomhed fra politisk side.

Så i virkeligheden drejer spørgsmålet sig om følgende: Har vi fra politisk side det politiske mod, der skal til for at turde at træffe også nogle prioriteringsmæssige spørgsmål, der gør, at Danmark fortsat har en kulturpolitik, der er i udvikling og ikke i afvikling? Jeg kan forstå på fru Ester Larsens ord, at det ønsker Venstre og regeringen ikke at bidrage til, og det er selvfølgelig beklageligt.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg vil godt spørge fru Ester Larsen, om ikke det er sådan, at når fru Ester Larsen taler om, at der er et fald i antallet af skønlitterære forfattere, der får biblioteksafgift, så er det, fordi fru Ester Larsen baserer sine udtalelser på tal fra kulturministeren eller Kulturministeriet.

Jeg har også fået regnet lidt på de tal, og så vidt jeg kan se, så passer de procenter, vi har fået, og som ministeren jo også sagde noget om i sin besvarelse. Men hvis man regner på det på den måde, at man tager både skønlitterære forfattere og fagforfattere, der skriver børne- og ungdoms- og skolebøger, med, så får de såkaldte fag- og skønlitterære forfattere m.v. omkring 75 pct. af biblioteksafgiften. Og hvis man nu også

tog de såkaldte sekundære bidrag med, ville vi komme op på omkring 83 pct.

Kl. 15.40

Jeg er godt klar over, at jeg har slynget mange tal ud. Jeg tror godt, at jeg vil indgå en aftale om, at jeg prøver at formulere det her, så vi ligesom kan komme videre med tallene, for jeg synes, det er lidt ærgerligt, hvis der er nogle forkerte tal, der kommer til at stå i luften. Jeg vil i hvert fald glæde mig til svaret.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Med hensyn til tallene går jeg ud fra, at de stammer fra samme kilde alle sammen, nemlig Biblioteksstyrelsen, og jeg kan sige, at når man ser på de skønlitterære og de faglitterære forfatters andel i 1999, 2000 og 2001, er deres procentvise andel faldende.

Med hensyn til spørgsmålet fra fru Mette Frederiksen må jeg gøre opmærksom på, at vi faktisk har en selektiv udgivelsesstøtte her i landet, at der gives udgivelsesstøtte til særlige værker: der er klassikerstøtte, og der er støtte til bøger, der ikke har solgt godt. Så der er et system, hvor vi går ind og holder hånden under de værker, som vi synes er vigtige, og som er støtteberettigede.

Men den store opgave er at sørge for at sikre, at de tilskud, de midler, vi har til rådighed, i høj grad går til de spirende forfattere, til talenterne, og derfor er det eksempelvis også en opgave at få Forfatterskolen til at fungere bedre, end den gør i dag.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg sidder og er meget forundret, for fru Ester Larsen siger her fra talerstolen, at vi har de systemer, og at vi har en prioritering i forhold til, hvilke værker der skal have støtte og sådan noget, men det er jo lige præcis det, der er under nedbrydning.

Synes fru Ester Larsen ikke, at det er et problem, at et system, der faktisk har været underlæggende og understøttende for dansk litteratur, nu gøres til genstand for en, kan man vel roligt sige, noget skarp politisk diskussion? Hvordan den ender, ved vi så ikke på nuværende tidspunkt. Men det har faktisk været et ganske glimrende system, der måske ikke står for fald lige i overmorgen, men som er under afvikling.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Det bliver formentlig sidste gang i dag, at jeg skal minde fru Jytte Andersen om, at kulturbevillingerne i 2002 er på højde med kulturbevillingerne i år 2000. Så når man taler om nedbrydning, er det en fordom, en myte, et billede, som man har stillet for sig, og som man elsker at blive bekræftet i. Ser man på tallene for statens bidrag til kunst og kultur, er der ikke tale om en nedbrydning.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det fru Jytte Andersen for sin tredje og dermed sidste korte bemærkning til fru Ester Larsen.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Nu talte jeg faktisk ikke om økonomien. Jeg talte om det formidlingssystem, som bl.a. biblioteksafgiften er med til at understøtte, og jeg talte om, hvordan biblioteksafgiften, som går, kan man sige, meget langt ned beløbsmæssigt, er med til at understøtte litteraturen, de spirende forfattere, digtere, som et supplement til deres indkomstgrundlag. Disse fratages nu muligheden for at have lysten, få inspirationen og den reelle økonomiske mulighed for at fortsætte. Det var det, jeg talte om.

Det er sådan set det formidlingssystem, principperne på støttesystemet, vi blandt andet er dybt bekymrede for.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Ester Larsen, og derefter vurderer jeg, at vi kommer videre i ordførerrækken.

Kl. 15.45

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Jeg finder, at der er tale om en total forvirring og sammenblanding. Bibliotekerne står bl.a. for kulturformidling. Biblioteksafgiften understøtter ikke kulturformidlingen. Det er to adskilte opgaver, og det er to adskilte systemer.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Mette Frederiksen som ordfører.

Mette Frederiksen (S):

Nu havde vi under fru Ester Larsens ordførertale debatten om, i hvor høj grad det politiske liv skal tage ansvar for kulturpolitikken.

Man kan jo sige, at det, at vi som politikere forholder os aktivt til bøgerne i vores land, jo ingenlunde er nogen ny historie. Faktisk går traditionen helt tilbage til 1700-tallet. Dengang handlede det om trykke- og ytringsfrihed. I dag handler diskussionen måske først og fremmest om oplevelse, viden og udsyn.

Det handler om det helt særlige, der gør sig gældende for det danske samfund, at vi er et lille land med et lille sprog, men til gengæld en mangfoldighed i dialekter og forskelligheder, alt sammen repræsenteret i bogen. Bogen er måske noget af det allerallervigtigste i den danske kulturpolitik.

I Socialdemokratiet ønsker vi en litteraturpolitik, der nødvendigvis må bygge på det selvfølgelig i, at markedet ikke alene kan løse opgaven. Er det kun pengene, der bestemmer, vil der ikke være meget andet tilbage end kedelige knaldromaner. Og det, vi vil, er faktisk noget andet.

I Socialdemokratiet vil vi gerne have flere til at læse bøger. Jo større en del af vores befolkning, der kan læse og faktisk gør det, desto flere er der til at skabe og forstå det kit, der binder det hele sammen. Men at forholde sig til bogen er selvfølgelig ikke nok. Bogen og dens ophavsmand, altså forfatteren, gør, at der er behov for en reel diskussion af litteraturpolitikken.

Med vedtagelsen af finansloven for år 2002, nøjagtig som diskussionen i dag i øvrigt har afspejlet, har regeringen rettet et frontalt angreb ikke alene mod bogen, men mod hele den litterære fødekæde. I Socialdemokratiet er der selvfølgelig stadig ingen opbakning til denne linje. Tværtimod oplever vi faktisk, at det er et politisk ansvar at gøre op med den gamle myte om forfatteren som én, der skriver bedst på sit kvistværelse med pæren hængende ned fra loftet.

Vi er villige til at gå nye veje, når det gælder de økonomiske vilkår for vores forfattere. Vi tror, der er behov for i den kommende diskussion at sætte fokus på følgende: En anden form for tildeling af arbejdslegater, således at tilskud faktisk batter for den enkelte; bedre betingelser for vores debuterende forfattere og en styrkelse af det, der vedrører PR og formidling. I sammenhæng med det er der også – jeg skal i øvrigt glæde mig over, at fru Ester Larsen også nævnte det i Venstres ordførertale – et behov for at få kigget Forfatterskolens økonomi efter i sømmene.

Men vigtigst af alt har vi behov for gode forfattere, fordi vi har behov for gode bøger. Forfatterens arbejdsbetingelser hænger derfor uløse-

ligt sammen med, hvor mange danskere der faktisk læser.

Vi ved positivt, at danske børn faktisk er glade for bøger, og at det at læse for de fleste heldigvis er en både god, naturlig og dejlig del af barndommen. Men vi ved jo også, at det samme ikke gør sig gældende, når vi retter blikket mod de unge. Når ungerne bliver større, ser vi en tydelig tendens til, at bogen forlades til fordel for mere let tilgængelige medier. For Socialdemokratiet er det derfor vigtigt, at en fremtidig litteraturpolitik bl.a. tager udgangspunkt i at få flere unge til at læse.

Den bedste garanti for at udvikle læsestærke børn og unge er at få bogen tidligere ind i barnets liv. I Socialdemokratiet vil vi derfor gerne mere systematisk gå i gang med at få etableret biblioteker i vores børnehaver, at få tilknyttet husforfatterideen ved uddannelsesinstitutioner, eksempelvis folkeskolen. Ja, i virkeligheden vil vi i højere grad sørge for, at bogen kommer til mennesket og til folk og ikke omvendt.

Afslutningsvis er der ingen tvivl for Socialdemokratiet om, at bøger på dansk går en hård tid i møde. Handel via internettet vil sikkert stige. Man kan tage toget til Malmø og købe langt billigere bøger dér end her i Danmark. Og andre medier vil selvfølgelig tage kampen om den vigtige forbruger op. Samtidig må vi erkende, at vores momsniveau i Danmark gør, at det i danske byer generelt er dyrere at købe bøger end i resten af Europa.

Og lige præcis på grund af sidstnævnte er der behov for en samlet og fremadrettet litteraturpolitik. Udgangspunktet skal være, at Danmark som et lille sprogområde har behov for, at lige præcis vores fortællinger også får plads i den store verden. Derfor har vi behov for gode bøger, derfor har vi behov for gode forfattere.

Kl. 15.50

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Jeg må sige, at det jo ikke er den store tillid til befolkningens åndelige habitus, fru Mette Frederiksen står og udtaler her ved at tale om, at markedet kun kan give kedelige knaldromaner. Jeg er ikke sikker på, at jeg deler den opfattelse. det er jo heller ikke det, der er lagt op til fra regeringens politik, for vi giver jo stadig væk den højeste litteraturstøtte, man overhovedet gør i noget land.

Fru Mette Frederiksen talte tidligere, da hun var heroppe i forbindelse med en kort bemærk-

ning, om, at det er vigtigt at have modet til at prioritere. Og så er spørgsmålet: Har Socialdemokratiet egentlig det? Synes fru Mette Frederiksen egentlig, at det er hensigtsmæssigt, at man nu er oppe på 18.000 modtagere af bibliotekspenge, og at det antal vil være kraftigt stigende?

Synes fru Mette Frederiksen ikke, at det er rimeligt at foretage en prioritering også i forhold til de skønlitterære forfattere, når fru Mette Frederiksen nu i sin ordførertale også taler om, hvor vigtigt det er at få bogen ind, om barndommens oplevelser osv., osv.? Og hvis der ikke skal foretages en prioritering, hvem skal så betale, for det må så automatisk betyde flere og flere penge, og de skal jo hentes et sted fra?

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Spørgsmålet er egentlig allerede stillet. Mit skal lyde, om fru Mette Frederiksen finder, at den form, vi har i dag, er en hensigtsmæssig udnyttelse af 140 millioner kulturstøttekroner. Og hvis fru Mette Frederiksen ønsker ændringer, kunne vi så få nogle pejlinger på, hvordan de 140 mio. kr. så skal anvendes?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg skal gerne prøve at give et billede af, hvorfor jeg ikke har tiltro til, at markedet alene kan føre litteraturpolitik.

Et eksempel, som er morsomt, men som ikke desto mindre jo figurerer på litteraturmarkedet, er den roman, som Fay Weldon har udgivet med henblik på at lave såkaldt usynlig reklame for et eller andet smykkefirma i Italien.

Det er et godt eksempel på, at litteraturen ikke bør få lov at stå alene, for hvis vi ønsker mangfoldighed, hvis vi ønsker kvalitet, hvis vi ønsker at tilbyde vores befolkning litteratur, som er tilgængelig også økonomisk, så kræver det, at vi fra politisk side tør tage en gerne for mig fordomsfri diskussion også af prioriteringen af, hvordan kulturmidlerne skal benyttes.

Men jeg tror, at det er udtryk for en alt, alt for, kan man sige, letsindig omgang med tendenserne på markedet, når man fra Venstres side vil overlade det fuldstændig til førnævnte marked, i stedet for at vi også fra politisk side tager stilling til og ansvar for det.

Så vil jeg gerne sige i forhold til hr. Jens Rohdes spørgsmål vedrørende prioritering af biblioteksafgift og midlerne dertil, at jeg synes, det er

fremkommet endog meget tydeligt i dagens debat, at de besparelser, vi har set i forbindelse med finansloven for 2002, ikke handler om en kvalitativ diskussion af litteraturpengene, som jeg i øvrigt er meget parat til at tage. Vi skal selvfølgelig altid i det danske Folketing turde diskutere, om den måde, vi bruger vores penge på, er den mest formålstjenlige. Men det er jo fremkommet endda tydeligt, at regeringen har haft behov for at finde penge til andre gøremål. Derfor har man lavet en generel grønthøstermetode også på litteraturområdet, og det fremmer jo ikke en diskussion om de udfordringer, som litteraturen står over for.

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Jeg kan bekræfte, at vi har skullet finde penge til andre gøremål. Sådan er det. Politik handler om prioritering. Det ved jeg godt er et ukendt begreb for Socialdemokratiet og den tidligere regering, for der valgte man såmænd bare at finde pengene. Man sendte et brev over til de tidligere skatteministre, og så kunne man ellers bare finde på nye afgifter. De tider er altså ovre, og det er et vilkår, som også Socialdemokratiet, i hvert fald så længe der er denne sammensætning i Folketinget, bliver nødt til at forholde sig til, hvis de vil have indflydelse på noget som helst.

Alligevel vil jeg gerne bede fru Mette Frederiksen om at komme herop og bekræfte, at vi giver mere end noget andet land i støtte til vores forfattere. Jeg vil gerne bede fru Mette Frederiksen om at dokumentere, hvor i alverden hun kan finde én eneste udtalelse, ét eneste sted, hvor Venstre skulle have givet udtryk for, at hele bogmarkedet kan overlades til markedet alene, at hele kulturlivet, kulturstøtten, litteraturstøtten kan overlades til markedet alene. Den udtalelse kan fru Mette Frederiksen ikke finde belæg eller dokumentation for nogetsteds.

Kl. 15.55

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

At Socialdemokratiet er imod den budgetreduktion, der er foretaget, kommer ikke bag på nogen. Men jeg står ret undrende over for, at man stiller en forespørgsel om fremtidens indkomstvilkår, og så udelukker selv at give et bud på, hvordan man synes, at disse midler, de 140 mio. kr., skal anvendes.

Det er Socialdemokratiet, der har bedt om at få nogle meldinger, så skylder man vel ærlig talt

forsamlingen, at man så selv har et mere konkret bud end dette, at bogen er et væsentligt element i dansk kultur, for det kan vi jo ikke blive uenige om.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg er sådan set meget lykkelig over, at hr. Jens Rohde går på talerstolen for at markere, at markedet ikke alene kan være bestemmende for, hvordan dansk litteratur skal udvikle sig, det er jeg ovenud lykkelig for. Det er en god tilkendegivelse, det er en nødvendig tilkendegivelse, og dermed kan man sige, at vi jo sådan set har nærmet os hinanden i erkendelsen af, at der er behov for politiske beslutninger, også når det vedrører litteraturen.

Derfor bliver jeg nødt til at sige, at den form for besparelse, som vi har været igennem i forbindelse med vedtagelsen af finansloven for år 2002, jo ikke var udtryk for en politisk eller for den sags skyld en kulturpolitisk prioritering. Nej, den var snarere udtryk for, at man skulle finde nogle penge. Indholdet af prioriteringen var underordnet for regeringen.

Derfor vil jeg sige til hr. Jens Rohde: Jeg er glad for, at vi har nærmet os hinanden i denne diskussion, og tilkendegivelsen af, at markedet ikke alene kan være styrende, tager jeg imod med kyshånd. Nu er det derfor op til den politiske diskussion, hvad det er, der skal ske på området.

Så vil jeg i øvrigt lige sige til hr. Jens Rohde, at vi faktisk brugte ret lang tid i 1990'erne på at få rettet op på en ualmindelig skrantende økonomi fra 1980'erne, så det med at prioritere bør vist have flere ord med på vejen.

Til fru Ester Larsen har jeg lyst til at sige følgende: Der er jo i dag ikke kommet ét eneste ord fra hverken Venstre eller De Konservative om, hvad de to partier ønsker at gøre på det litteraturpolitiske område i et mere langsigtet perspektiv. Jeg vil gerne gentage noget af det, jeg havde med i min ordførertale, nemlig at det væsentligste selvfølgelig er at sørge for, at flere danskere læser, altså at der er flere brugere og flere købere af dansk litteratur.

Det kræver en større indsats i forhold til vores børn og unge, det kræver en større indsats i forhold til formidlingen, og det kræver selvfølgelig, hvilket vi har diskuteret hele dagen, nemlig at vi fra politisk side ønsker at prioritere vores litteratur.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jens Rohde for den tredje og sidste korte bemærkning til fru Mette Frederiksen.

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Jo, men det er også et undervisningsmæssigt spørgsmål. Her er der jo så bl.a. den forskel, at denne regering – i modsætning til den tidligere regering – ønsker at bruge nogle flere ressourcer på at lære børnene f.eks. at læse.

Hvad angår det med at rette op på økonomien: Skal vi ikke holde op med den der diskussion? Fru Mette Frederiksen bør i hvert fald også vide, hvad det var, en tidligere borgerlig regering skulle rette op på efter et socialdemokratisk styre. Og det er ærlig talt en lidt perspektivløs diskussion.

Jeg er i hvert fald glad for, at fru Mette Frederiksen nu kommer herop og siger, at hun har forstået, at Venstre ikke på noget tidspunkt har ønsket eller haft nogen idé om, at det hele skal kunne overlades til markedet alene, for så har vi fået det slået fast. Og så vil jeg bede fru Mette Frederiksen og andre socialdemokrater om at lade være med at blive ved med at skabe det bilde, for det forsøger man bevidst at skabe, selv om man godt ved, at det jo ikke hænger sammen.

Så er det jo nemlig, vi har nærmet os hinanden i den diskussion, nu mangler vi sådan set bare at høre, hvad Socialdemokratiet egentlig vil, og hvordan man selv forestiller sig de fremtidige arbejdsvilkår. Det har vi nemlig ikke hørt noget om endnu. Vi har kun hørt en kritik af det, regeringen har foretaget sig.

Kl. 16.00

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Nu skal man jo bære over med medlemmer, som ikke har siddet i Tinget så længe, men det er nu meget nemt at stå her og sige, at man er glad for, at man nærmer sig hinanden. Der er ingen dokumentation for den påstand, fru Mette Frederiksen fremførte. Jeg har stået her fra talerstolen tidligere i dag og gang på gang sagt, at det er kulturpolitikens opgave at korrigere markedet.

Det er vigtigt, at vi får flere læsere, men er fru Mette Frederiksen helt sikker på, at vi får flere læsere ved at give biblioteksvederlag til 18.661 såkaldte forfattere?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Både til fru Ester Larsen og til hr. Jens Rohde vil jeg sige, at ud over en forstærket indsats for at få flere danskere, herunder flere børn og unge, til at læse mere litteratur, bliver vi, som jeg også sagde i min ordførertale, nødt til at kigge på den måde, vi tilbyder arbejdslegater på; vi bliver nødt til, tror vi, at forstærke den støtte, vi giver til debutanter, altså til nye forfattere, som ønsker at begive sig ud på den voldsomme færd, det kan være at være forfatter; vi bliver nødt til at sikre, at der er en ordentlig økonomi for de forfattere, der så at sige gratis stiller deres værker til rådighed for folkebibliotekerne – det er diskussionen om biblioteksafgiften.

Det er i det hele taget nødvendigt at sørge for, at forfattere i Danmark har mulighed for at leve som forfattere erhvervsmæssigt, altså at vi opgiver tanken om, at forfattere kan skrive ved siden af 37 timer andetsteds, eller at forfattere skal have nået en vis alder, før de kan begynde at skrive.

Vi vil meget gerne kigge på de økonomiske vilkår for vores forfatterskoler og skal i den forbindelse selvfølgelig opfordre til, at vi i det hele taget her i Folketinget får taget en ordentlig diskussion om de kunstneriske uddannelser.

Jeg vil nu i øvrigt vurdere, at de voldsomme besparelser, som regeringen har bebudet på de kommende finanslove, selvfølgelig vil medføre, at flere unge – i øvrigt i nogle aldersgenerationer, hvor der bliver færre og færre unge pr. årgang – vil blive afskrækket fra at søge ind på de her arbejdsområder, fordi fremtiden nu tegner alt for usikker.

Derfor vil vi gerne understøtte, at flere unge mennesker får blod på tanden eksempelvis med hensyn til at begive sig ind i litteraturen, og der må vi bare erkende, at det ønsker regeringen ikke at hjælpe til. Men det ønsker vi altså at styrke.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Louise Frevert som ordfører.

Louise Frevert (DF):

Igen er Dansk Folkeparti jo i den situation, at vi ikke sidder med i regeringen, men vi vedkender os, at vi har været med til at vedtage nogle besparelser, bl.a. også på biblioteksområdet.

Dansk Folkeparti mener, det er indlysende, at forfattere skal kompenseres for udlån af deres

bøger. Det er kun et spørgsmål om, hvordan det skal gøres, og hvor meget det skal være.

Biblioteksloven af 1999 er blevet lavet om, men vi mener, at man godt kan gå ind og stramme yderligere op. Derfor har det også været helt i vores ånd, at kulturministeren har nedsat en kommission, der skal udarbejde en redegørelse, så vi kan få nogle nye reelle bud på bordet om, hvordan vi får sammensat en god biblioteksafgift, så kompensationen kan give størst mulig effekt.

Jeg mener, at man godt kan sætte et andet loft end det, der er i § 4, stk. 3, i lovbekendtgørelsen om biblioteksafgift, idet en person, der får mellem 300.000 kr. og 400.000 kr. i biblioteksafgift, også vil have andre indtjeningsmuligheder ved siden af, da produktionen vil være så omfangsrig, at indtægterne fra manuskripter og salg af bøger vil være rimelig store.

Ved nærmere eftertanke er det måske ikke så godt at have en nedre grænse på 5.000 kr., idet nogle af os, som har bøger stående på biblioteket, måske ikke synes, det er nødvendigt at blive kompenseret for det, fordi vi har andre indtægter ved siden af. Men jeg kan se ideen i, at spirende forfattere, som har en lav indtægt, kan have brug for de 5.000 kr., men hele problemstillingen ser vi nærmere på, når udvalgsarbejdet bliver færdiggjort.

Kl. 16.05

Dansk Folkeparti kunne derimod godt tænke sig at gå ind og se nærmere på, hvor mange ressourcer der egentlig bliver brugt på videoer, cd'er, udlejning af billeder og andet materiel, som vi ikke mener er en biblioteksopgave at udleje. Det er et spørgsmål om, hvor mange penge man har at rutte med, og derfor må man definere, hvad der er vigtigst. Er det bøger, cd'er eller videospil?

Vi mener, at bibliotekernes opgave helt klart er at låne bøger ud, og det er vigtigt, at bibliotekerne arbejder optimalt, så vi kan bevare vores danske sprog, og at låneudbuddet er så bredt, at det er repræsentativt for, hvad der rører sig på bogmarkedet i tiden. Desuden er det vigtigt, at der er økonomiske ressourcer til anskaffelsen af ny faglitteratur til studerende.

Med hensyn til internetbrug er det også et spørgsmål om, hvorvidt det skal være gratis, men det er alt sammen ting, vi kan se nærmere på, når vi får redegørelsen fra kommissionen.

For at vende tilbage til de skabende kunstnere er det jo en større stillingtagen end den, jeg umiddelbart ville opfatte som spørgernes mål,

nemlig at spørge til forfatterne, så det mener jeg at have gjort rede for under den tidligere forespørgsel.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Når man som parlamentarisk grundlag for en regering griber ind i en aftale, som er en meget, meget fintmasket aftale, som i øvrigt er sanktioneret af et bredt flertal i Folketinget og forhandlet mellem Kulturministeriet og de to forfatterforeninger, må man jo have gjort sig nogle overvejelser over, hvordan der skal strammes op. Fru Louise Frevert sagde, at der trænger til at blive strammet op i biblioteksafgiftsloven.

Når man netop griber ind i en aftale, altså griber ind politisk, må de partier, der griber ind, da have gjort sig nogle overvejelser over, hvad det er, der skal gribes ind over for, hvor der skal strammes op, hvem der skal have, og hvem der skal miste. Derfor vil jeg gerne høre lidt mere fra Louise Frevert om, hvor det er, der skal stramme op.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Nu åbner der sig egentlig en ret interessant diskussion om, hvilken rolle bibliotekerne skal have, og herunder også, hvad der egentlig skal kunne tilbydes via bibliotekerne.

Nu ved jeg ikke, hvor meget fru Louise Frevert går på biblioteket, men når jeg besøger mit lokale i Ballerup, slår det mig altid, hvor stort et kulturelt kraftcenter biblioteket egentlig er blevet. Og det slår mig egentlig også ofte, at nogle af de mindre børn og også nogle af de større ofte går på biblioteket i en anden hensigt, nemlig for at kunne komme på internettet eller for at lytte til musik, og pludselig ligger bogen der, som man så senere vælger at fordybe sig i. I det hele taget gør det spil, der ofte udspiller sig på bibliotekerne mellem internettet, musikken, skuespillet, forfatterarrangementer, højt oplæsning og bøgerne, at mange børn får et mere sammenhængende grundlag for at forstå den litteratur, de forhåbentlig senere kaster sig over.

Så jeg skal bare afslutningsvis høre, om ikke fru Louise Frevert kan se en fordel i, at de danske folkebiblioteker udvikler sig til at være andet end kun litterære kraftcentre, men også kulturelle kraftcentre.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Til hr. Ole Sohn vil jeg sige: Det er jo nye tider, der er kommet en ny samling i Folketinget. De forgangne tiders problemstillinger kan vi da godt gå ind og diskutere, men det er ligesom ikke noget, som jeg rigtig synes jeg skal tage del i.

Det er da klart, at man gør sig nogle tanker, og vi har jo altid fået at vide i Dansk Folkeparti, uanset hvad vi siger og gør, at vi altid skruer tiden tilbage, fordi vi tænker gammeldags.

Men vi vil gerne ind og se på den tidligere måde, man udlånte bøger på, det med antal bind. Jeg ved godt, at biblioteksafgiften blev strammet på grund af et af de kriterier, men det bliver noget, man kommer til at se på under udvalgsarbejdet. Og jeg har jo faktisk også givet ét helt konkret eksempel på, hvor man kunne stramme op, netop på den øvre grænse, på det øvre loft, og det synes jeg er en af de meget relevante ting.

Kl. 16.10

Til fru Mette Frederiksen: Det er da helt rigtigt. Vi har to biblioteker på Østerbro lige i nærheden af, hvor vi bor, og det er da rigtigt nok, at det er en form for minikulturhus, om man så kan sige, og det er da dejligt at se, at der kommer så mange børn og også indvandrerbørn og kan låne på bibliotekerne, men det, som jeg spørger om og pointerer, er: Hvor meget skal være en offentlig forpligtelse? Det er jo et spørgsmål om prioritering.

Jeg synes, det er strålende, at man kan have internet på biblioteket, men hvem siger, at det skal være en statslig forpligtelse at finansiere det, og i hvor stor grad det skal være.

Det er også et spørgsmål, hvorvidt det er en biblioteksforpligtelse at låne videoer og videospil ud. Det er jo dér, det ideologiske spørgsmål er. Så jeg giver da fru Mette Frederiksen fuldstændig ret i, og jeg er da også selv glad for, at biblioteker har udviklet sig til kraftcentre, men det skal ikke være på bekostning af noget andet.

Jeg mener, at et bibliotek skal være et sted, hvor man kan låne bøger, hvor man kan fordybe sig, hvor man kan bruge tid til at sætte sig ind i det skrevne ord.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg har meget forståelse og respekt for, at fru Louise Frevert ikke føler ansvar eller behov for at gå tilbage i tiden og se, hvad der er sket tidli-

gere. Det forventer jeg jo sådan set heller ikke, men jeg mener, det må være rimeligt, at man, når man som ordfører går ind og siger, at der er en aftale her, den kan vi ikke lide, den skrotter vi, det støtter vi regeringen i, så må have gjort sig nogle overvejelser om, hvad det er, man ikke kan lide, og hvad det er, man gerne vil have anderledes.

Hvis man beder forfatterforeningerne om at gå ind og lave det, så kommer de jo sikkert meget tæt på det samme resultat, som de gjorde, sidst man forhandlede, og det er faktisk ikke mange år siden. Når man derfor politisk griber ind i en aftale, må man have gjort sig nogle overvejelser om, hvad det er, der skal strammes op, hvad det er, der skal forbedres, og hvad det er, der skal forringes.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Der er jo nogle ikke nedfældede bemærkninger om, hvor lang tid man kan være ny, og hvor lang tid man kan påberåbe sig gamle dage eller tage afstand fra gamle dage.

Jeg noterede mig, at fru Frevert var meget talende omkring nogle ting, som faktisk er indført i forhold til den ordning, der blev lavet i 1999, nemlig den såkaldte omvendte Matthæuseffekt. Så der er altså faktisk skruet på den skrue, der siger, at de, som tjener mest eller får mest for deres stillen materiale vederlagsfrit til rådighed på bibliotekerne, ikke får så meget som de mindst tjenende. Så den er altså bragt i anvendelse.

Men det, jeg egentlig gik herop for, skal jeg gøre hurtigt, og det kan jeg også: Skal jeg forstå det svar, fru Frevert gav lige før, således, at Dansk Folkeparti nu i løbet af kort tid kommer med et forslag til ændring af biblioteksloven? For så har vi en helt anden debat, og det synes jeg da er interessant, men jeg tror ikke, at selv Dansk Folkeparti mener det på den måde.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Nu er det jo ikke svært for mig at mene det, Dansk Folkeparti mener, men jeg kan godt forstå, at det måske kan være svært for Socialdemokratiets ordfører at forstå, hvad Dansk Folkeparti mener, så det har jeg stor forståelse for. Og jeg ved faktisk godt, hvad den øvre grænse er og kender hele Matthæuseffekten i biblioteksloven. Men det var et af eksemplerne, hvor jeg sagde, at der kunne man godt skære ned, at den grænse kunne man gøre mindre. Det var ét af

stederne, og det var et af de eksempler, som jeg gav – og det var også lidt et svar til hr. Ole Sohn – på, at de grænser, både den nedre og den øvre, er nogle af de steder, hvor man kan gå ind og se, hvor man kan skære.

Med hensyn til om Dansk Folkeparti vil fremlægge et nyt forslag til lov om en ny biblioteksafgift: Det tror jeg ikke bliver tilfældet lige på nuværende tidspunkt. Vi venter og ser på, hvad der kunne blive udarbejdet af det udvalg, som ministeren har nedsat.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Men der er altså også drejet på de andre skrue. En af de ting, som udvalget i sin tid foreslog – jeg skal ikke trætte med en oprensning af alle udvalgets forslag, som blev gennemført – var jo også, at man simpelt hen sagde, at det problem, vi havde i den tidligere ordning med arvingerne, fik vi også taget hånd om, så dér kunne man også dreje på en skrue. Så der er i virkeligheden ikke så meget at lære os.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Carina Christensen som ordfører.

Kl. 16.15

Carina Christensen (KF):

I Det Konservative Folkeparti mener vi, det er vigtigt, at læsningen, bogen og den danske litteratur trives. Det er vigtigt, at vi har et godt bogmarked, at vi har et velfungerende biblioteksvæsen, og at den danske litteratur har nogle gode vilkår.

Vi vil derfor også meget gerne være med til at støtte dansk litteratur. Det er vores opfattelse, at statens støtte til litteraturen bør være fokuseret og målrettet mod at fremme og udvikle kvalitetslitteratur på dansk, herunder skønlitteraturen, oversættelser og faglitteraturen. Derfor skal vi også sikre gode vilkår for de forfattere, som giver væsentlige bidrag til vores litteratur.

På finanslov 2002 er der afsat 160 mio. kr. i støtte til litteraturen. Bibliotekspengene alene udgør de 140 mio. kr. Biblioteksafgiften har siden dens spæde start i 1946 haft betydeligt voksevækst. År efter år er der flere og flere, der er blevet berettiget til at modtage denne særlige form for dansk kulturstøtte.

I 2001 nåede man det foreløbige højdepunkt med ca. 18.000 modtagere, og der er ingen grund til at tro, at antallet af modtagere stopper ved det her. Alene i de sidste 5 år er antallet af

berettigede modtagere i gennemsnit steget med 5 pct. årlig. I nogle enkelte tidligere år har der været nogle kraftige stigninger foranlediget af de ændrede tildelingsregler, men siden 1997 har stigningen altså gennemsnitligt været de her ca. 5 pct.

Forestiller man sig, at denne her stigningstakt fra 1997 fortsætter, så vil vi i år 2020 have ca. 42.000 modtagere af biblioteksstøtte. Omkring år 2024 vil ca. 1 pct. af den danske befolkning være berettiget til at modtage bibliotekspenge.

Det er klart, at der med så mange modtagere, nu ca. 18.000, ikke kan være tale om en målrettet kulturstøtteordning. Derfor er der også brug for, at vi får gået ordningen igennem og får skærpet den kulturelle fokus. Det er netop, hvad ministeren har tænkt sig, og det hilser vi varmt velkommen i Det Konservative Folkeparti.

For os er det afgørende, at forfattere og oversættere, som bidrager i væsentlig grad til at berige den danske litteratur og det danske sprog, ikke får forringet deres bibliotekspenge. Bundgrænsen på 5.000 kr. i år er en god løsning, og vi er også glade for, at der er tilført ekstra 8 mio. kr. fra tipsmidlerne. Det vil nemlig betyde, at de forfattere, der i 2002 modtager mere end 5.000 kr., i år vil kunne få et større beløb, end de fik sidste år.

Man må gå ud fra, at de fleste af dem, der modtager under 5.000 kr. i biblioteksafgift, har en ret begrænset litterær virksomhed. Det er klart, at det selvfølgelig ikke gælder for alle. Der vil helt sikkert være mange yngre og lovende forfattere fra vækstlaget blandt dem, der falder under 5.000-kr.s-grænsen. Fra konservativ side er vi derfor også glade for og tilfredse med, at der nu er afsat en særlig pulje på 2 mio. kr. til de forfattere, der falder under bundgrænsen i år.

I Det Konservative Folkeparti glæder vi os også meget over, at regeringen nu i forståelse med de to forfatterforeninger ned sætter et udvalg, der skal gennemføre en kritisk analyse og gennemgang af fordelingsnøglerne og principperne for beregningen af bibliotekspengene. I lyset af det stigende antal modtagere er det nødvendigt at se på hele ordningens kulturpolitiske profil og formål. Udvalgets arbejde skal være færdigt inden den 15. august, og i Det Konservative Folkeparti glæder vi os meget til at se resultatet.

Der er med virkning fra 2001 sket en liberalisering af bogbranchens samhandelsregler. I en 3-årig periode er der ikke længere fastsat en pligt, men derimod blot en ret til at fastsætte priser på

bøger. Forfatternes indtægtsmuligheder er naturligt nok stærkt afhængige af, hvordan bogmarkedet udvikler sig. Derfor er vi også tilfredse med, at regeringen nu vil følge udviklingen på det her område tæt, ligesom man også vil følge udviklingen inden for folkebibliotekernes bogindkøb.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg vil gerne spørge fru Carina Christensen, om Det Konservative Folkeparti er enig med Dansk Folkeparti i, at bibliotekerne alene skal fokusere på bøgerne, eller om man står ved og fortsat står bag den bibliotekslov, som blev vedtaget, jeg kan ikke huske, om det var sidste år eller forrige år, og som netop har udvidet biblioteksbegrebet. Det synes jeg er meget interessant at få afklaret.

Det andet spørgsmål er: Når man nu siger, at en forfatter, der får mindre end 5.000 kr. i biblioteksafgift, nok kan undvære det, et beløb skal fordeles mellem de øvrige, finder Det Konservative Folkeparti det så fair, at en skønlitterær forfatter, der får 4.500 kr., ikke skal have, hvorimod en skønlitterær forfatter, som får 300.000 kr. og måske har sit fuldtidsjob og pension ved siden af, skal have mere?

Hvorfor ikke bare sige det, som det er? For at undgå at få ballade med nogle forfattere, har man simpelt hen skåret bunden væk. De fattigste af forfatterne får lov at betale. Det er jo det, det drejer sig om.

Kl. 16.20

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Fru Carina Christensen var inde på et regnestykke, som jeg ikke forstod meget af, et regnestykke, der går ud på, at vi om nogle år får flere hundredtusinde forfattere. Kan fru Carina Christensen ikke forklare det regnestykke? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Hvad ved fru Carina Christensen om de 13.000 forfattere, der er blevet ramt i forhold til deres indkomster?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Nu har vi jo tidligere i dagens debat diskuteret, i hvor høj grad det er den offentlige støtte, og i hvor høj grad det er læsevaner, der så at sige er afgørende for forfatternes arbejdsvilkår. I Socialdemokratiet tror vi sådan set, at det er begge dele, der gør sig gældende.

Nu har vi ligesom fået en afklaring på, hvad Det Konservative Folkeparti mener i forhold til den offentlige støtte. Man har godt nok nogle intentioner på litteraturområdet, som ikke helt opfyldes via finansloven, men det gør sig jo gældende for hele kulturområdet, så lad nu det ligge.

Det spørgsmål, jeg så kunne tænke mig at stille fru Carina Christensen, er: Hvilke initiativer – det kunne vi nemlig ikke få afklaret hos Venstre tidligere i debatten – kan man se hos Det Konservative Folkeparti i forhold til at stimulere læsningen, altså det at få flere børn og unge til at læse og i det hele taget give større adgang til litteraturen? Hvordan ønsker man at fremme dansk litteratur som en naturlig del i de danske hjem så at sige?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Først til hr. Ole Sohn. Vedrørende det første spørgsmål vil jeg svare kort: Det Konservative Folkeparti står stadig bag biblioteksloven, den var vi med til. Jeg kunne også forstå, at der blev spurgt vedrørende bundgrænser og en overgrænse. Vi er meget tilfredse med den bundgrænse, der er blevet indført af de årsager, jeg nævnte. Om man på et tidspunkt skal ind og kigge på en overgrænse, kan jeg ikke tage stilling til her, men vi vil da være interesseret i at kigge på det under et udvalgsarbejde.

Med hensyn til hr. Naser Khader og mit regnestykke så har jeg været inde og kigge på de tal fra 1997 og den årlige stigning, og der har været en årlig stigning på ca. 5 pct. Jeg ved godt, at man ikke kan fremskrive sådan noget. Men der har virkelig været en stor stigning. Hvis man ser 20 år tilbage, mener jeg, det var 4.000 mennesker, der fik bibliotekspenge. Og vi er altså oppe på 18.000 i dag. Det er en betydelig stigning, og vi må jo gå ud fra, at den vil fortsætte. Jeg kan i hvert fald ikke se nogen tegn i sol, måne og stjerner på, at det ikke vil fortsætte, medmindre vi gør noget ved det. Så det er sådan set den måde, jeg er kommet frem til det på. Og det er altså ikke flere hundrede tusinde, det var 42.000, jeg sagde – i år 2020.

Og hvad ved vi om de her 13.000 forfattere, eller hvad vi skal kalde dem, som så falder under 5.000-kr.s-grænsen?

Der er lavet en undersøgelse, der viser, at i hvert fald de fleste af dem har job ved siden af, og jeg vil også sige, at de ikke kan leve særlig fedt, hvis de kun har de her 5.000 kr., som de får

i forfatterindtægt. Jeg har lige set nogle andre tal, som viser, at der rent faktisk er knap 1.200 mennesker, som får mellem 0 kr. og 25 kr. Det er lige før, jeg tror, at portoen og selve administrationen er dyrere end at sende de der mellem 0 kr. og 25 kr. af sted.

Med hensyn til fru Mette Frederiksen og hvad vi vil gøre for at fremme læsningen, så vil vi meget gerne være med til at se på, hvordan vi kan iværksætte læsekampagner på skolerne for at få flere børn og unge i gang. Bibliotekerne står for os som noget helt centralt, og dem vil vi meget gerne være med til at videreføre og udvikle.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Indledningsvis en kort forbrugeroplysning. Man må gerne kalde de 13.000, der får mindre end lige præcis de 5.000 kr., forfattere. Altså hvis man har skrevet en bog, så har man forfattet den, så den titel er sådan set rigtig nok.

Når jeg stillede spørgsmålet om eksemplet med en skønlitterær forfatter, der får under 5.000 kr., og en, der får 300.000 kr., så er det ikke, fordi jeg ønsker en overgrænse. Jeg synes, at den der depression med, at man får mindre, jo flere bøger man har på biblioteket, såmænd er fair nok, og den er også aftalt. Nej, det var bare for at komme frem til, at der jo må ligge nogle objektive kriterier.

Kl. 16.25

Jeg kan også sige det på den måde: Jeg fornemmer, at der ikke ligger nogen objektive kriterier, men i jeres argumentation ønsker I, at der skal være en eller anden form for kulturpolitisk vurdering af, hvem der har behov for og krav på at få bibliotekspenge. Så kom jeg bare med et eksempel på, at det jo kunne være en af de skønlitterære forfattere, som man gerne vil støtte, og hvis det nu er en skønlitterær forfatter, der har fuldtidsjob og måske tjener en halv million og har en god pension, skal vedkommende så have støtte, eller skal man kun have støtte, hvis man intet job har?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Nu ved jeg ikke, hvem hr. Ole Sohn mener, når han bruger udtrykket »I mener«.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Vedrørende hvem vi mener, der skal have penge, synes jeg sådan set ikke, det er noget, vi

fra konservativ side skal sige, for det er jo det, vi skal i gang med at kigge på nu.

Der er igangsat et udvalgsarbejde, og jeg forventer, at vi alle i Kulturudvalget her i Folketinget skal bidrage til at definere det. Vi har nogle penge, og vi kan se, at der kommer flere og flere berettigede modtagere ind under puljen, og hvis vi ønsker at gøre noget ved det, må vi selvfølgelig kigge på, hvordan vi vil prioritere det. Så det mener jeg egentlig er en fælles opgave for os alle sammen.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Når det konservative folketingsmedlem gerne vil være med til at kigge på noget i et udvalgsarbejde, som ministeren har fastsat skal være afsluttet den 15. august, vil jeg i en venlig stund altså tolke det som en næsten overdreven naivitet. Man kan ikke både sætte et udvalgsarbejde i gang, komme til at skyldte forfatterne penge fra den 1. juli baseret på optællinger fra sidste år og prøve at bilde sig selv ind, at man får lejlighed til at få indflydelse på det i Folketingssalen. Kvaliteten holder ikke, det tror jeg faktisk at i hvert fald ministeren vil være enig i. Jeg behøver egentlig ikke at få noget svar, for det er bare en konstatering af, at sådan vil det nok blive, sådan er situationen i jernindustrien, hedder det vist.

Det andet, jeg vil sige, er, at med hensyn til at få indflydelse vil jeg opfordre den konservative ordfører til at overveje ganske nøje, gerne sammen med ministeren, at stemme for Socialdemokratiets, SF's, De Radikales, Enhedslistens og Kristeligt Folkepartis vedtagelsesforslag, for så får Camilla ...

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Carina!

Poul Qvist Jørgensen (S):

Ja, det er rigtig, hr. formand. Jeg havde ellers anstrengt mig for ikke at blive fanget, men o.k.: Så får medlemmet chance for at få nogen indflydelse. Kom med over og stem rigtig, så er den hjemme.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Ole Sohn for den tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Ja, jeg må hellere prøve en gang mere, så jeg kan lære at udtrykke mig korrekt.

Jeg vil gerne spørge fru Carina Christensen, om jeg ikke har forstået det korrekt: at man faktisk har taget stilling. Man har jo taget stilling til, at de personer, som får mindre end 5.000 kr., ikke skal have noget. Man har truffet et valg, og så må man da også have gjort sig nogle overvejelser. Det er vel ikke bare en tilfældig grænse. Hvorfor er den ikke 10.000 kr. eller 2.000 kr. eller et hvilket som helst andet tal? Man må da have gjort sig overvejelser om, hvorfor det lige skulle være 5.000 kr.

Det skulle vel ikke hænge samme med, at man skulle sætte grænsen netop dér, så man var sikker på, at de, der lå over den, kunne få de samme procenter oven i? Var det ud fra det? Er det den kulturpolitiske overvejelse, der ligger bag, at det skal være 5.000 kr.?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg skal altså ikke kunne svare på, hvilke større overvejelser der ligger bag, at det lige blev 5.000 og ikke 5.500 eller 4.500 kr., men der er sat en bundgrænse på 5.000 kr., og vi synes, det er et godt niveau. De forfattere, skal jeg kalde dem, som er berettigede til at få under 5.000 kr., lever ikke af det, så jeg tror ikke, at det er så hårdt for dem. Og angående dem, der er berettigede til det, altså dem, der tjener mere end 5.000 kr., synes jeg, vi i fællesskab skal finde ud af, hvordan vi ønsker at fordele de penge til dem.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Ole Sohn som ordfører.

Ole Sohn (SF):

Jeg vil starte med at sige tak til Socialdemokratiets for at have stillet forespørgslen. Jeg synes, det er et vigtigt emne, både fordi de ændringer – hvis man skal sige det med et meget mildt ord – eller snarere nedskæringer, der har fundet sted på litteraturområdet i forbindelse med indgåelsen af finanslovaftalen med Dansk Folkeparti, har været meget oppe i debatten, men også fordi vi får sat fokus på, hvordan vi sikrer de bedst mulige arbejdsvilkår for forfatterne i fremtiden.

Kl. 16.30

Det er vores opfattelse, at litteraturen spiller og bør spille en utrolig central rolle i samfundet, og det er også derfor, jeg nogle gange undervejs,

også i den forrige debat, har understreget spørgsmålet om at kæde sprog og kultur sammen. Derfor er jeg også meget enig i det, Socialdemokratiet har skitseret, nemlig vigtigheden af, at man får bøgerne ud til børn så tidligt som muligt, og at der bliver givet børn og unge og for den sags skyld også voksne tid til ro og fordybelse, så man også får mulighed for at læse de gode bøger. Vi mener, at man skal se på litteraturen ud fra den værdi, den har i sig selv.

Men når vi nu i dagens debat har diskuteret biblioteksafgift og regeringspartierne har efterlyst oppositionens svar på, hvad man vil gøre, når man skal prioritere, vil jeg gerne komme med et alternativt bud, også til hr. Jens Rohde, hvis hr. Jens Rohde vil lytte: Jeg er meget enig med regeringen i, at man altid er nødt til at prioritere, for man kan ikke bare sige, at pengene kommer væltende ned. Men hvis man nu tog udgangspunktet i det, der er den faktiske virkelighed for litteraturen set med samfundets øjne, med statens øjne, med finansministerens øjne, er vi jo i den situation, at det bedste, man kunne forestille sig, er, at der var flere biblioteksafgiftsmottagere, og at staten gav mere i biblioteksvederlag.

Hvorfor nu det? Jo, den form for prioritering mener jeg er den samfundsøkonomisk klogeste. Man skal opfordre til at skrive noget mere og dermed også lade biblioteksafgiftsbeløbet stige. Og hvorfor? Jo, fordi litteraturen i Danmark er en nettoindtægtskilde. Staten tjener jo mere end forfatterne, hver eneste gang der bliver langet en bog over disken. Litteraturrådet har beregnet, at der er en nettogevinst for staten på 300 mio. kr. på litteratursalg, så derfor skal man da ikke være bekymret, når der kommer flere bøger på bibliotekerne, eller være bekymret, når der kommer flere biblioteksafgiftsmottagere, tværtimod. Så skal man være glad.

Hvis man fokuserer på penge, som den nuværende regering gør, skulle der være små eurotegn i øjnene på Venstres ordfører, og han skulle sige: Her! Litteraturen bidrager til samfundsøkonomien, så derfor ser vi helt anderledes på det – ikke ud fra de økonomiske bevæggrunde, men på grund af den afledte sidegevinst. Det væsentlige ved litteraturpolitikken og forfatterens arbejdsvilkår er jo, at det bidrager til at berige samfundet.

Angående den smagsdommerdebat, der har været om, hvilken type litteratur der er bedst, vil jeg godt afslutningsvis komme frem med noget, der har undret i hvert fald mig meget. En af avi-

serne har en ugentlig rubrik, hvor man spørger en eller anden kendt person om forskellige ting, og et af spørgsmålene var: Hvilken bog var den første, du læste? De fleste på venstrefløjnen siger Robin Hood, og de fleste på højrefløjnen siger også Robin Hood, men deres helt er sheriffen fra Nottingham. Men i virkeligheden er det jo forkert, for hvad er den første bog, vi alle sammen kan huske? Det er ABC'en – en skolebog, som danner grundlag for, at vi kan få glæde af de bedste skønlitterære værker. Det er en fagbog, det er en skolebog, og derfor kan man ikke skelne og sige, at noget er bedre end noget andet, for alle litteraturens genrer er hinandens forudsætninger.

Derfor mener jeg, det er utrolig vigtigt, at man stopper smagsdommerdebatten. Det er i hvert fald meget forfælt at gå ind i en sådan debat om, hvilke typer forfattere der er mere værd end andre, for litteraturen er samlet set til gavn for samfundet. Genrerne har hver deres funktion, og samlet set er det en åndelig gevinst for os alle sammen, og det er faktisk også en økonomisk gevinst for ikke mindst staten.

Naser Khader (RV):

Jeg kan på mange måder blot gentage de ting, jeg sagde om regeringens kulturpolitik.

Kl. 16.35

Det Radikale Venstre er ikke enig i regeringens besparelser på litteraturområdet, og vi har været stærkt uenige i det aftalebrud, som regeringen begik ved at beskære biblioteksafgiften. Man må overveje, om kulturministeren overhovedet har sat sig ind i, hvad der kendetegner forfattervirksomhed, og hvilke vilkår de fleste forfattere har, før de slår igennem.

Litteraturen er en meget vigtig del af vores demokrati, kultur og identitet. Vi har en glimrende biblioteksordning, der gør litteraturen tilgængelig for hele befolkningen, og den skal vi værne om. Men derfor bliver vi også nødt til dels at støtte de danske forfattere frem for at beskære de ordninger, der skal tilgodese dem, såsom Statens Kunstfond, og dels bliver vi fortsat nødt til at kompensere forfatterne over biblioteksafgiften.

De frie markedskræfter kan ikke i sig selv bringe os en litteratur, der er baseret på kvalitet. Ca. 30 pct. af de såkaldte professionelle forfattere, som kulturministeren hele tiden refererer til, tjener faktisk under 50.000 kr. om året, og for de unge kunstnere, der forsøger at etablere sig som forfattere, og som må supplere indtægten på alle

mulige andre måder, virker det som en håb at ville indføre en såkaldt bagatelgrænse på 5.000 kr. I hvilke andre faggrupper vil en reduktion af den størrelsesorden blive accepteret?

I stedet vil kulturministeren indføre en ny vækstpulje på 2 mio. kr., og det er da glimrende. Men sammenholdt med, at der er sparet ca. 15 mio. kr. på biblioteksafgiften i år, når man fraregner de 10 mio. kr., kulturministeren alligevel fik op af lommen, er en vækstpulje på 2 mio. kr. jo ikke just nogen herregård, og hvordan stemmer den nye vækstpulje overens med besparelserne på Statens Kunstfond og det kommende kunstråd, der også fremover skal tilgodese litteraturen?

I øvrigt må vi holde fast i, at biblioteksafgiften er en kompensationsordning for forfatterne. Der er ingen grund til at reducere biblioteksafgiften til en bevidstløs kulturstøtteordning præget af pengekasseautomatik uden prioritering, som kulturministeren kalder det i dag i Jyllands-Posten. Forfatterne har leveret værker, som de stiller til rådighed, og det skal vi selvfølgelig betale dem for. Det kan betale sig at udvikle den danske litteratur, og det gør vi bedst ved at støtte kunstnerne direkte.

Selv om det er kulturministerens intention, mener Det Radikale Venstre ikke, at regeringens politik vil resultere i en masse kunstneriske sommerfugle, der kan flyve frit og kaste støv og unikke oplevelser over det danske kulturliv, som kulturministeren så poetisk udtrykker det. De frie markeds kræfter frisætter ikke de danske forfattere, for hvis det var så nemt at tjene penge på at skrive, havde de nok gjort det for længst.

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringspartierne har fremsat et forslag til vedtagelse, og i debatten under den foregående forespørgsel var jeg inde på, at det faktisk er en uskik, at man fremsætter forslag til vedtagelse, der sprogligt set indeholder en ikke retvisende beskrivelse af virkeligheden. Man omskriver og indpakker virkeligheden i et sprog, som rent faktisk ikke dækker det realitetsindhold, man beslutter. Det er en meget uheldig form for lovgivningsproces, man bygger op, når tingene betyder noget andet end det, det virkelig drejer sig om, og det er faktisk tilfældet her.

Der står i forslaget til vedtagelse, at man fortsat vil sikre forfatterne og litteraturen de bedst mulige vilkår, og det er jo simpelt hen ikke rigtigt. Man kan diskutere holdningen til den nedskæring, der finder sted, man kan diskutere, om

5.000-kr.-indtægten skal fjernes, men man kan da ikke påstå, at man fortsat vil sikre de bedst mulige vilkår. Hvis det gælder om at sikre de bedst mulige vilkår, kan det jo ikke rumme en forringelse.

Kl. 16.40

Derfor er det forslag til vedtagelse, som man fremsætter, faktisk forkert formuleret i sit indhold. Det betyder noget andet end det, der sker i virkeligheden, så jeg vil gerne appellere til ordførerne fra Venstre og De Konservative om at holde op med at formulere tingene på den måde og gå over til at kalde en spade for en spade. Når man har gennemført en nedskæring, bør man skrive i forslaget: Vi har vedtaget en nedskæring – ja, hr. Jens Rohde har grund til at lytte godt efter, for én ting er politiske uenigheder, men noget andet er denne sprogforurening, som Venstre og De Konservative har indført som lovgivningsmetode.

Man skal bemærke, at forslaget til vedtagelse i teksten nævner selve værdien af det danske sprog. Det er et forslag til vedtagelse, som bygger på værdien af det danske sprog, og så forurener den samme vedtagelse samme sprog. Det er faktisk meget uheldigt og pinligt.

Så vil jeg sige med hensyn til sagen, som der jo allerede er sagt utrolig meget om under denne debat: Vi synes, at holdningen til bogen, holdningen til litteraturen er en meget fundamental del af det samlede kultursyn, og man kan næsten ikke forestille sig noget mere negativt end en ny regering, der kommer til og som sin første opgave ser som et mål at forringe vilkårene for litteraturen og især for den nye litteratur, for dem, der tager fat, som f.eks. de unge, som gerne vil i gang med at skrive, og som nu bliver ramt af det her.

Man kan dårligt forestille sig et mere negativt signal. Det er jo ikke mange penge, det drejer sig om for samfundet, det er faktisk utrolig få penge, men ved at fjerne de penge gør man utrolig stor skade, og det er på det nærmeste ubegribeligt, at man har bevæget sig ud i det fra regeringspartierne side.

Det er sikkert frugtesløst, men jeg vil endnu en gang appellere til Venstre og De Konservative om dog at overveje betimeligheden af denne nedskæring og overveje, om man ikke sammen med forfatterne kunne aftale en genopretning. De 2 mio. kr., man har vedtaget at betale i aflad, forslår jo som en vis herre et vist sted. De løser jo ikke problemet.

Vi kan have store kulturpolitiske uenigheder, og jeg skal nok lade være med at skælde mere ud over denne sag. Men kunne man dog ikke sige fra borgerlig side: O.k., det var en svips, det laver vi lige så stille om, og så går vi videre. Kunne man ikke gøre det?

Bodil Kornbek (KRF):

Litteraturen er jo med til at give oplevelser, viden, mulighed for indlevelse og fantasi, og litteraturen er jo også med til at værne om samt udvikle det danske sprog, som jo udgør et ganske lille sprogområde. Derfor har biblioteksmidlerne også hidtil støttet denne del af dansk kultur, samtidig med at de også har været samfundets anerkendelse af, at bøger stilles til rådighed for offentligheden.

Men nu skal det altså kun være forfattere, der får mere end 5.000 kr. om året i bibliotekspenge, der får del i disse midler. Alle andre forfattere må stille deres bøger gratis til rådighed og oven i købet se deres bibliotekspenge gå ned i mere etablerede forfatteres lommer, og det finder vi altså i Kristeligt Folkeparti er en helt uacceptabel forskelsbehandling.

Vi er ganske enkelt ikke tilfredse med den måde, ministeren har håndteret denne sag på. Det ville have været fint, hvis ministeren havde sagt: Vi må have en anden prioritering, der må være en anden fordeling af de midler, der er til rådighed. Vi vil noget andet, vi har nogle visioner eller nogle tanker på området.

Ministeren har nu nedsat et udvalg, hvilket vi godt kan støtte. Men det skulle være gjort tidligere sammen med de implicerede parter og være lagt frem her i Folketingssalen, for så tror jeg, vi kunne have haft en meget mere gavnlige og meget mere udviklende og fremtidsorienteret debat om området, og det er det, vi ønsker i Kristeligt Folkeparti.

Kl. 16.45

Vi mener, at forfattere selvfølgelig fortsat skal have en godtgørelse for at stille deres værker til rådighed for bibliotekerne og dermed også den brede befolkning. Vi er åbne over for at være med i en dialog om, hvordan prioriteringerne skal se ud i fremtiden, men vi ville have foretrukket, at ministeren havde taget dialogen først, inden han havde skåret ned på området.

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Det har været en ganske spændende debat, hvor både traditionelle og nye synspunkter er kommet på banen.

Jeg har gjort det, at jeg har nedsat et udvalg, og jeg synes, vi skal vente og se på, hvad det udvalg spiller ud med i midten af august måned. Jeg er åben over for fornuftige politiske drøftelser med alle i Folketinget.

Jeg synes, det her er en sag, hvor man virkelig kan få noget ud af de mange penge, vi bruger på biblioteksstøtteafgiften, og jeg inviterer til politiske forhandlinger med alle Folketingets partier. Vi i regeringen er meget åbne over for alle konstruktioner og alle strukturer, så vi sådan set prøver at få mest muligt ud af de penge, der er.

Jeg synes, det har været en fornuftig debat, og jeg glæder mig til det videre forløb. De to forfatterforeninger, både Dansk Forfatterforening og Danske skønlitterære Forfattere, er gået ind i arbejdet. De er konstruktive, vi har begyndt et godt forløb med dem, og jeg er sikker på, at de også vil bidrage konstruktivt til det videre forløb, så jeg ser frem til, at vi forhåbentlig kan etablere et fornuftigt resultat i efteråret 2002.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Ordføreren for forespørgerne, hr. Poul Qvist Jørgensen.

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg vil godt starte med at sige tak for modtagelsen til alle ordførerne. Debatten har vist, at der er en, om end forskelligrettet, interesse for og engagement i sagen.

Jeg vil også tillade mig at takke for den rimelige urbane form, og det kan jeg gøre på baggrund af erindringer om, hvordan vi sloges med hinanden med store ord i 1980'erne og 1990'erne. Tak for det.

Der er et par områder, hvor vi ikke har fået noget svar, men det må jo så komme som svar på udvalgs spørgsmål eller på anden vis. Der er ingen, der har givet svar på, hvad en bagatel er i forhold til hvad. Hvis det er i forhold til en beskeden husleje eller til en beskeden introduktionsrejse, er det en stor bagatel, og så er det hårdt. Men hvis det er i forhold til en professorløn, for slet ikke at tale om et folketingsmedlems vederlag – her har vi fat i et område, hvor ministeren har lov til at modtage penge, selv om han ikke må lave så forfærdelig meget ved siden af – er jeg helt sikker på, at det nok er en bagatel. Men der er jo nok noget, vi vil få nogle bedre svar om, i hvert fald vil vi blive ved med at spørge om det.

Det undrer mig, at det ikke er blevet nævnt i debatten, men det kunne jo være, det kom frem i

arbejdet i det af ministeren nedsatte udvalg: Hvad vil reaktionen på og effekten af at beregne biblioteksafgiften på en helt anden måde være? Det kunne f.eks. ske på baggrund af værkerens udlån og ikke som nu på antal bind, og jeg synes, det kunne være lidt interessant at få et sådant spørgsmål besvaret.

Der er altså, som jeg nævnte, et par spørgsmål, som fortsat svirrer i luften, og det, der er det mest ømme, og som vi ikke har fået svar på, er, hvordan en kompensation på sølle 2 mio. kr. vil virke på de 11.994 forfattere og rettighedshavere, der falder for den famøse bagatelgrænse og i øvrigt må se et samlet set nedskåret beløb.

Jeg har noteret mig, at faktisk alle ordførerne og især fru Carina Christensen gerne vil have indflydelse på, hvorledes biblioteksafgiften fordeles. Jamen svaret er jo, som jeg også sagde til fru Carina Christensen: Stem på vores forslag til vedtagelse, så får man indflydelse her i Folketinget, man kommer i hvert fald ganske meget nærmere på at få det. Man kommer samtidig ind i orkanens øje, og det er måske ikke så ringe endda, men det vil også vise, at man godt tør tage det ansvar, der bør være forbundet med at blande sig på den måde.

Kl. 16.50

Afslutningsvis skal jeg sige, at fru Ester Larsens og fru Carina Christensens formulering, som jeg forstår at Dansk Folkeparti måske er med på, synes vi egentlig er utrolig flot – utrolig flot! Vi er imponerede over, at man på godt og vel to en halv linje kan sige så mange smukke ting, det er godt gået; ingen tvivl om det. Men til gengæld vil vi afstå fra at stemme for den, for efter debatten i dag og efter det, vi har kunnet læse i aviserne, har vi ikke spor tiltro til, at man mener det, og det er et problem.

Hvis Folketingets medlemmer, de enkelte partier i Folketinget, vil have nogen indflydelse, er det altså den anden vedtagelse, man skal finde frem til. Det er den, som er fremsat af Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti. Man får indflydelse, man vil også få hug, og man vil få meget arbejde, men det er altså det, vi tilbyder, og som vi gerne vil bidrage til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 41 af Ester Larsen (V) og Carina Christensen (KF) (se foran) vedtoges med 56 stemmer (V, DF og KF) mod 43 (S, SF, RV, EL og KRF).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 42 af Poul Qvist Jørgensen (S), Ole Sohn (SF), Naser Khader (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Bodil Kornbek (KRF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 79:

Forslag til folketingsbeslutning om opretholdelse og evaluering af Idrætspolitisk Idéprogram.

Af Jytte Andersen (S) m.fl.
(Fremsat 1/3 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Kort efter at regeringen besluttede, at forsøget med IPIP – Idrætspolitisk Idéprogram – ikke skulle fortsætte efter forsøgsperiodens udløb ved udgangen af 2002, tilkendegav regeringen klart, at evalueringen af programmet ville blive gennemført som oprindelig forudsat og planlagt, og at resultatet af evalueringen ville indgå i fastlæggelsen af regeringens fremtidige idrætspolitikk.

Netop på området idrætspolitikk har vi et væld af initiativer, som vi glæder os til at tage en debat om i Folketingssalen på et senere tidspunkt. På tipsaktstykket for 2002-2003 er der bevilget 5 mio. kr., således at programmet i alt er blevet tilført 60 mio. kr. i forsøgsperioden, som det også i sin tid blev forudsat, og jeg forstår derfor ikke formålet med det fremsatte beslutningsforslag. Et forsøg er jo nu engang en midlertidig foranstaltning, som kan danne grundlag for en senere overvejelse af muligheder, og såle-